

/Vertimas iš anglų kalbos/

2013 m. METINĖ ATASKAITA

 MANDATUM LIFE

2013 m. metinės ataskaitos turinys

I. 2013 M. VADOVŲ ATASKAITA.....	3
1. NUOSAVYBĖ IR ĮMONĖS VALDYMAS.....	3
2. VADOVYBĖ	3
3. VEIKLOS REZULTATAI.....	3
4. BENDROVĖS DARBUOTOJAI	5
5. VEIKLA BALTIJOS ŠALYSE	6
6. PROGNOZĖS 2014 M.	6
7. REIŠMINGI ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DIENOS	7
II. METINĖS FINANSINĖS ATASKAITOS.....	8
1. FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA	8
2. BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITA	9
3. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	10
4. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA.....	11
III. FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOMENTARAI.....	12
1. APSKAITOS POLITIKOS GAIRĖS	12
2. RIZIKOS VALDYMO ATASKAITA.....	22
3. FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOMENTARAI.....	37
IV. NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS ATASKAITA.....	53
V. PASIŪLYMAS DĖL NUOSTOLIO PADENGIMO.....	55
VI. PARAŠAI, KURIAIS VALDYBOS NARIAI PASIRAŠO 2013 M. METINĘ ATASKAITĄ	56
VII. PARDAVIMŲ PAJAMOS PAGAL EMTAK 2008	57

I. 2013 m. vadovų ataskaita

1. Nuosavybė ir įmonės valdymas

Mandatum Life Insurance Baltic SE (toliau – „Bendrovė“ arba „Mandatum Life“) yra įmonės „Mandatum Life Insurance Company Ltd“ (toliau – pagrindinė bendrovė arba „Mandatum Life Finland“) 100% priklausanti antrinė bendrovė. Suomijos finansinė grupė „Sampo plc“ yra visų bendrovės „Mandatum Life“ akcijų turėtoja.

Bendrovė „Mandatum Life“ įregistruota 2007 01 02 Taline, Estijos Respublikoje. Bendrovės registruotoji buveinė yra Taline (Estija), Bendrovė turi filialų Latvijoje ir Lietuvoje. 2013 m. – septintieji Bendrovės, kaip visos tris Baltijos valstybes apimančios įmonės, aktyvios veiklos metai, ir jau penkiolikieji bendrovės „Mandatum Life“ aktyvaus dalyvavimo Baltijos šalių rinkoje metai.

„Mandatum Life“ valdoma vadovaujantis pirmiausia Estijos draudimo veiklos įstatymu. Įmonės valdymas smulkiau aprašytas įstatuose.

„Mandatum Life“ veikia visapusiškai laikydama visų jai suteiktų licencijų nuostatų, jos finansinę veiklą prižiūri Estijos finansinės priežiūros tarnyba.

„Mandatum Life“ savo veiklą yra sutelkusi investicinio gyvybės draudimo srityje ir papildomai teikia terminuotojo gyvybės draudimo su papildoma apsauga nuo nelaimingų atsitikimų ir kritinių ligų paslaugas. Kita veikla yra draudimo sutarčių su garantuotomis palūkanomis administravimas.

Daugiau informacijos apie bendrovę „Mandatum Life“ ir jos veiklą Baltijos šalyse galima rasti šiuose interneto puslapiuose:

www.mandatumlife.ee,
www.mandatumlife.lv ir
www.mandatumlife.lt

Informacija apie Mandatum Life Finland ir Sampo plc pateikiama interneto puslapiuose

www.mandatumlife.fi ir
www.sampo.com.

2. Vadovybė

Bendrovės Valdybą 2013 metų pabaigoje sudarė penki nariai. Valdybos pirmininko pareigas eina Imre Madison, kuris tuo pačiu yra ir Bendrovės generalinis direktorius. Kiti Valdybos nariai: Erkki Sadam, atsakingas už Bendrovės teisinius klausimus ir pirkimus, Ilona Stare, atsakinga už draudimo sutarčių administravimą, IT valdymą, pardavimus Latvijoje ir einanti Latvijos filialo vadovo pareigas, Rasa Kasperavičiūtė, atsakinga už rizikos valdymą, produktų kūrimą, statistinius ir finansinius reikalus ir Timo Pursiala, atsakingas už veiklos kontrolės ir investicijų valdymo klausimus.

2013 m. iš Valdybos pasitraukė du jos nariai: Investicijų ir turto valdymo skyriaus vadovas Paul Lukka ir Pardavimų Baltijos šalyse skyriaus ir filialo Lietuvoje vadovas Tomas Stonys. Jų pareigos buvo paskirstytos kitiems Bendrovės vadovams ir Valdybos nariams, taigi naujų vadovų priimti neprireikė.

Bendrovės Stebėtojų tarybą 2013 metų pabaigoje sudarė trys nariai. Stebėtojų tarybos pirmininko pareigas eina Timo Laitinen, bendrovės „Mandatum Life Finland“ vyresnysis valdybos pirmininko pavaduotojas. Kiti Stebėtojų tarybos nariai yra Jukka Pirskanen, bendrovės „Mandatum Life Finland“ turto valdymo skyriaus vadovas ir suomių draudimo bendrovės „Kaleva“ generalinė direktorė Paula Salonen.

Bendrovės „Mandatum Life“ vyriausiojo aktuario pareigas eina Airi Heinapuu.

3. Veiklos rezultatai

Bendrovės „Mandatum Life“ finansinės ataskaitos parengtos pagal ES priimtus Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS).

2013 m. tęsėsi pasaulio ekonomikos pagyvėjimas. Pagrindiniai daugelio sektorių rodikliai pasiekė prieškrizinį lygį, imta manyti, kad ateinančiais metais ekonomikos raida kryps teigiama linkme. ES ir euro zona yra mažiau pažeidžiamos nei prieš metus, tačiau ekonomikos pagyvėjimo procesas čia vis dar tęsiasi.

Baltijos šalių ekonomikos 2013 m. ir toliau augo – atlyginimų vidurkis kyla beveik visuose verslo sektoriuose, o nedarbingumas mažėja. Vartotojų pasitikėjimo lygis visose Baltijos šalyse yra didesnis nei prieš metus. Didžioji dalis Baltijos šalių gyventojų kapitalo vis dar yra sutelkta bankų sąskaitose ir saugoma indėlių forma. Pastarųjų palūkanos, lyginant su žemomis 2012 m. normomis, labai neišaugo: metinės palūkanos svyruoja nuo 0,5 iki 1 proc., o tai yra gerokai žemiau nei vartojimo prekių infliacijos rodiklis. Taigi, indėliai bankuose ir toliau vartotojų pinigams uždirbą neigiamą tikrąją vertę. Akivaizdu, kad vartotojai vis dar nėra pasirengę prisiimti investicinę riziką ir yra labiau linkę savo pinigus laikyti saugiai, kol įgis pasitikėjimo vėl rizikuoti investuodami.

„Mandatum Life Finland“ atidžiai seka įvykius ir tendencijas investicinėse rinkose. Jos investicijų portfeliai, į kuriuos investuoti turi galimybę ir bendrovės „Mandatum Life Baltic“ klientai, yra aktyviai valdomi. Nuo 2013 m. pradžios bendrovės „Mandatum Life“ investicijų strategiją sudaro trys pagrindinės investicijų kryptys: 1) aktyviai valdomi absoliučios grąžos investicijų krepšelis, kurių tikslas – užtikrinti stabilią investicijų grąžą klientams ilgesniu laikotarpiu; 2) santykinės grąžos investicijų krepšeliai, kurių tikslas –

užtikrinti didesnę nei standartinę krepšelio investicijų grąžą; 3) pasyviai valdomi su indeksu susieti krepšeliai, teikiami kartu su įmone „BlackRock“ – pasaulinės su indeksu susietų fondų rinkos lydere ir viena didžiausių pasaulio turto valdymo bendrovių; jų tikslas – naudojant įmonės

„BlackRock“ finansinius produktus „iShares“ užtikrinti investicijų pasaulio vertybinių popierių rinkose grąžą.

Vykdydama savo veiklą, Bendrovė daugiausiai dėmesio skiria valdomam investicinio gyvybės draudimo turtui gausinti, sudarydama investicinio gyvybės draudimo vienkartinės įmokos sutartis ir investicinio gyvybės draudimo turto valdymo sutartis, o taip pat visoms Bendrovės apdraustoms sumoms didinti. Tiek privatiems, tiek verslo klientams aktyviai siūloma sudaryti investicinio gyvybės draudimo sutartis su periodinėmis įmokomis, o taip pat papildomai rinktis apsaugas nuo nelaimingų atsitikimų ir kritinių ligų. „Mandatum Life“ nė vienoje Baltijos šalyje antrosios pakopos pensijų fondų klientams neteikia jokių anuitetu grindžiamų draudimo sprendimų. Be to, Bendrovė nė vienoje Baltijos šalyje nesudaro kaupiamųjų draudimo sutarčių su garantuotomis palūkanomis.

3.1. Gyvybės draudimo sektorius Baltijos šalyse 2013 m.

Baltijos šalių gyvybės draudimo rinkoje visos pagal sutartis gautos įmokos 2013 m. sudarė 322 423 tūkst. eurų (294 418).

Didžiausia gyvybės draudimo rinka Baltijos šalyse yra Lietuvoje, kur gautos įmokos pagal sutartis iš viso sudarė 181 303 tūkst. eurų (166 437), po kurios eina Estijos gyvybės draudimo rinka, kurioje gauta 73 145 tūkst. eurų įmokų (66 594), ir galiausiai – Latvijos gyvybės draudimo rinka, kurioje gauta 67 975 tūkst. eurų (61 387).

Baltijos šalių investicinio gyvybės draudimo rinkoje 2013 m. iš viso pagal sutartis gauta 179 803 tūkst. eurų (165 001) įmokų.

Didžiausia investicinio gyvybės draudimo rinka Baltijos šalyse yra

Lietuvoje, kur iš viso gauta 127 159 tūkst. eurų (116 850) investicinio gyvybės draudimo įmokų. Estijoje iš viso gauta 29 614 tūkst. eurų (26 914) investicinio gyvybės draudimo įmokų. Latvijoje investicinio gyvybės draudimo įmokos iš viso sudarė 23 029 tūkst. eurų (21 239).

Bendrovės „Mandatum Life“ rinkos dalis (pagal visų pagal sutartis gautų įmokų sumą) Baltijos šalyse 2013 m. gruodžio 31 d. siekė 9,7% (11,3%).

Bendrovės „Mandatum Life“ investicinio gyvybės draudimo rinkos dalis (pagal visų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis gautų įmokų sumą) Baltijos šalyse 2013 m. gruodžio 31 d. siekė 16,2% (18,7%).

Bendrovės „Mandatum Life“ investicinio gyvybės draudimo rinkos dalis 2013 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje siekė 12,8% (14,4%), Estijoje – 25,4% (31,2%), Latvijoje – 23,2% (27,1%).

3.2. Sutarčių portfelis

2013 m. gruodžio 31 d. „Mandatum Life“ iš viso turėjo 33 826 galiojančias gyvybės draudimo sutartis (34 526). Didžiausią dalį – 70% (69%) – visų galiojančių draudimo sutarčių sudarė investicinio gyvybės draudimo sutartys.

2013 m. gruodžio 31 d. „Mandatum Life“ savo sutarčių portfelyje turėjo 37 986 apdraustuosius (38 124).

2013 metais „Mandatum Life“ sudarė 3 510 naujų sutarčių (1 948), suėjo 4 210 sutarčių terminas arba jos buvo nutrauktos dėl kitokių priežasčių (4 388).

3.3. Pagal sutartis gautos įmokos ir valdomas turtas

2013 metais bendrovės „Mandatum Life“ Baltijos šalyse pagal sutartis gautos įmokos iš viso sudarė 31 986 tūkst. eurų (33 403).

2013 metais pagal sutartis gautos įmokos iš naujų klientų (įmokos, gautos pagal naujas 2013 metais sudarytas sutartis, ir papildomos vienkartinės įmokos, gautos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis) iš viso sudarė 20 871 tūkst. eurų (22 160), o įmokos, gautos pagal

galiojančias ankstesniais metais sudarytas sutartis, iš viso sudarė 11 115 tūkst. eurų (11 219).

2013 m. gruodžio 31 d. „Mandatum Life“ finansiniai įsipareigojimai pagal investavimo ir draudimo sutartis, pvz., valdomas klientų turtas, sudarė 159 302 tūkst. eurų (153 030). Didžiausią valdomo turto dalį sudarė finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurių suma siekė 92% (91%) viso valdomo klientų turto.

3.4. Patirtos žalos

2012 metais bendrovės „Mandatum Life“ bendra patirtų žalų suma su kitokiomis išmokomis sudarė 24 636 tūkst. eurų (23 917). Dauguma išmokų pagal galiojančias sutartis buvo iš valdomo investicinio gyvybės draudimo turto. Pagal sutarčių kiekį, didžioji dalis sutarčių, kurios nutrūko arba kurių terminas suėjo, buvo reguliaraus taupymo su garantuotomis palūkanomis sutartys. Išpirkimo santykis (visų išmokų dalis lyginant su visomis pagal sutartis gautomis įmokomis) 2013 metais pasiekė 77% (72%).

3.5. Investicijos

Bendrovės „Mandatum Life“ investicijų tikslas yra gauti kuo didesnę galimą grąžą prisiimant priimtino lygio riziką. Sėkmingos investicijos užtikrina klientams gerą nominalią grąžą, taip pat pagerina mokumo atsargą ir patenkina pagrindinės bendrovės grąžos lūkesčius.

Kalbant apie investicijų valdymą, Bendrovė bendradarbiauja su bendrove „Sampo plc“. „Mandatum Life“ valdo savo techninių atidėjinių investicinius portfelius kaip vieną visų Baltijos šalių portfelių.

Grynosios pajamos iš techninių atidėjinių (atėmus investicines išlaidas) 2013 metais sudarė 537 tūkst. eurų (1 300). Bendrovės nuosavo kapitalo portfelio investicinės pajamos 2013 metais sudarė 302 tūkst. eurų (617).

2013 metų pabaigoje bendras investicinio portfelio dydis (išskyrus investicijas, susijusias su investicinio gyvybės draudimo sutartimis) pasiekė

26 652 tūkst. eurų (27 631). Bendrovės „Mandatum Life“ investicinis portfelis (išskyrus investicijas, susijusias su investicinio gyvybės draudimo sutartimis) susidėjo daugiausia iš fiksuotojo pajamingumo vertybinių popierių, tokių, kaip vyriausybių ir bendrovių obligacijos ir pinigų rinkos priemonės. Akcijos 2013 m. sudarė mažiau nei 10% Bendrovės techninių atidėjinių ir nuosavo kapitalo investicinio portfelio

Investicinio portfelio metinė investicinė grąža 2013 metais siekė 3,37% (7,3%).

3.6. Klientams priskaičiuota draudiko pelno dalis

„Mandatum Life“ 2013 m. nė vienoje Baltijos šalyje nemokėjo jokių papildomų draudiko pelno dalies sumų į garantuotų palūkanų gyvybės draudimo sutartis (taip pat, kaip ir 2012 m.). Garantuotoji palūkanų norma atitinkamoms draudimo sutartims Estijoje sudaro 3,5%; Latvijoje garantuotos palūkanos svyruoja nuo 2,5% iki 4%, atsižvelgiant į produkto tipą; Lietuvoje garantuotos palūkanos svyruoja nuo 2,5% iki 4%, atsižvelgiant į produkto tipą. Bendrovės techninių atidėjinių investicinio portfelio vidutinė metinė grąža per pastaruosius trejus metus buvo 4,19%.

3.7. Rizikos valdymas

Rizika yra svarbus ir neatskiriamas bendrovės „Mandatum Life“ veiklos ir verslo aplinkos elementas. Aukštos kokybės rizikos valdymas yra būtina Bendrovės verslo veiklos valdymo sąlyga. Valdydama savo draudimo riziką, rinkos riziką, kredito riziką ir operacinę riziką, „Mandatum Life“ vadovaujasi įmonių grupės „Sampo“ rizikos valdymo principais. Pagrindinis įmonių grupės „Sampo“ rizikos valdymo tikslas yra užtikrinti, kad rizika būtų teisingai nustatoma, vertinama ir analizuojama, ir kad būtų pakankamai kapitalo prisiimtai rizikai padengti. Bendrovės didžiausios rizikos grupės yra rinkos rizikos grupė ir palūkanų normos investiciniuose portfeliuose rizikos grupė, taip pat klientų draudimo rizika. Už rizikas

atsako Bendrovės Valdyba ir Stebėtojų taryba, tačiau Rizikos valdymo komitetas, Turto ir Įsipareigojimų komitetas ir Operacinės rizikos valdymo komitetas taip pat nuolat prižiūri rizikos ir investicijų valdymą bendrovėje „Mandatum Life“.

„Mandatum Life“ kiekvienoje verslo srityje atlieka kasmetinį veiklos rizikos vertinimą. Remiantis šio vertinimo rezultatais, parengiamas ir vykdomas metinis rizikos valdymo veiksmų planas.

Visose Baltijos šalyse vidaus audita atlieka nuosavas vidaus auditorius. Metinį vidaus audito planą patvirtino Stebėtojų taryba. 2013 m. bendrovėje „Mandatum Life“ buvo atlikti septyni vidaus auditai ir septyni pakartotiniai vidaus auditai.

3.8. Savininkų nuosavybė ir mokumo atsarga

2013 m. gruodžio 31 d. savininkų nuosavybė sudarė 10 572 tūkst. eurų (11 083), iš kurių įstatinį kapitalą sudarė 3 516 tūkst. eurų (3 516).

Bendra turto suma, įtraukta į draudimo įmonės mokumo atsargą, jokių metų negali būti mažesnė nei minimali mokumo atsarga arba privalomoji mokumo atsarga ir, esant reikalavimui laikytis pakeisto mokumo atsargos dydžio, negali būti mažesnė nei privalomoji pakeista mokumo atsarga. Bendrovės „Mandatum Life“ mokumo atsarga 2013 m. gruodžio 31 d. buvo 9 810 tūkst. eurų (10 245), kai tuo metu privalomoji mokumo atsarga buvo 2 496 tūkst. eurų (2 413). Mokumo atsargos perviršis sudarė 7 314 tūkst. eurų (7 832), todėl buvo įvykdyti visi reikalavimai (įskaitant minimalios reikalaujamos mokumo atsargos 3 700 tūkst. eurų reikalavimą).

3.9. Veiklos išlaidos

Bendrovės „Mandatum Life“ veiklos išlaidos (kurios apima įsigijimo išlaidas, administracines išlaidas ir investicines išlaidas) padidėjo 5% lyginant su 2012 metais. Išaugusias išlaidas lėmė Bendrovės įsigijimo išlaidų padidėjimas.

Bendros išlaidos (įskaitant žalių suregulavimo išlaidas) 2013 m. sudarė

6 339 tūkst. eurų (6 036). Įsigijimo išlaidos sudarė 55% (51%) visų veiklos išlaidų 2013 metais. Administracinės išlaidos sudarė 39% (42%), o kitos išlaidos sudarė 6% (7%) visų veiklos išlaidų.

3.10. Veiklos pelnas

Bendrovės „Mandatum Life“ 2013 finansinių metų nuostolis iš viso sudarė 511 tūkst. eurų (2012 m. uždirbta 895 tūkst. eurų pelno). Veiklos nuostolis, neskaitant pajamų už Bendrovės nuosavą kapitalo investicijų portfelį, sudarė 813 tūkst. eurų (2012 m. uždirbta 174 tūkst. eurų pelno). Bendrovės „Mandatum Life“ savininkų nuosavybės grąža (t. y. metinio finansinio rezultato santykis su vidutine metine savininkų nuosavybe) 2013 metais siekė -4,8% (8,9%).

3.11. Balansas

Bendrovės „Mandatum Life“ balanso suma 2013 gruodžio 31 d. pasiekė 170 613 tūkst. eurų sumą (164 946). Visi įsipareigojimai pagal draudimo ir investicines sutartis 2013 metų pabaigoje pasiekė 159 302 tūkst. eurų sumą (153 030); iš jų finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis sudarė 145 922 tūkst. eurų (135 116).

4. Bendrovės darbuotojai

2013 m. gruodžio 31 d. bendrovėje „Mandatum Life“ dirbo 110 (119) darbuotojų, iš kurių 49 (54) dirbo pardavimų srityje. Estijos padalinyje dirbo 41 (47) darbuotojas, Latvijos filiale – 30 (32) darbuotojų ir Lietuvos filiale – 39 (40) darbuotojai. Be to, 2013 metų pabaigoje 9 (9) darbuotojai buvo išėję motinystės (tėvystės) ir vaiko priežiūros atostogų arba kitokių atostogų; Estijos padalinyje tokių darbuotojų buvo 5 (7), Latvijos padalinyje – 2 (0), Lietuvos padalinyje – 2 (2).

Atlyginimų ir darbo užmokesčio suma (įskaitant nuo atlyginimų skaičiuojamus mokesčius) per finansinius metus sudarė 3 377 tūkst. eurų (3 274). Stebėtojų tarybos nariams atlygis mokamas nebuvo. „Mandatum

Life“ mokėjo atlygi Valdybos nariams už jiems priskirtų užduočių vykdymą, kuris 2013 metais siekė 376 tūkst. eurų (594).

Valdybos nariai gauna metinę premiją, kurios suma siekia iki jų 4 mėnesinių pagrindinių atlyginimų sumos dydžio, taip pat ilgalaikę motyvacinę premiją, kurios suma siekia iki 2 mėnesinių pagrindinių atlyginimų sumos dydžio.

Valdybos narių metinė premija priklauso nuo Bendrovės ūkinės veiklos rezultato Baltijos šalyse atitinkamais kalendoriniais metais, tokio kaip bendros klientų įmokos pagal sutartis, bendras pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis valdomas turtas, bendra Bendrovės investuojama suma, bendros Bendrovės išlaidos, neįskaičiuojant pardavimų komisinių, ir Bendrovės pelnas / nuostolis, neįskaičiuojant Bendrovės nuosavo kapitalo gryųjų investicinių pajamų.

Valdybos narių ilgalaikė motyvacinė premija priklauso nuo tų pačių veiklos rezultatų, kaip ir metinė premija. Ilgalaikės motyvacinės premijos metinės išmokos sulaukiamos ir išmokamos Valdybos nariams tik praėjus trejiems metams nuo jų darbo Bendrovėje pradžios.

5. Veikla Baltijos šalyse

5.1. Pardavimai ir plėtra

Bendrovės pagrindinis pardavimų kanalas yra jos pačios pardavimų personalas. Kiekvienoje Baltijos šalyje yra pardavimų komanda, kurios veikla yra orientuota į investicinio gyvybės draudimo ir turto valdymo sprendimų pardavimą, ir pardavimų komanda, kurios užduotis yra pardavinėti paprastus kaupiamuosius sprendimus.

Bendrovės nuosavos pardavimo komandos daugiausiai dėmesio skiria tenkinti pasiturinčių klientų – fizinių asmenų, verslininkų ir įmonių – investicinius, turto valdymo ir gyvybės draudimo poreikius.

2007 m. sudarytos tarpininkavimo sutarties pagrindu buvo tęsiamas bendradarbiavimas su banku „Danske Bank“. „Danske Bank“ padeda Bendrovei pritraukti klientų, pagrinde

pageidaujančių sudaryti gyvybės rizikos draudimo sutartis. Kiti pardavimų kanalai, tokie kaip „If P&C“ ir draudimo brokeriai sudaro mažąją visų gautų įmokų dalį, bet jų svarba auga parduodant Bendrovės draudimo apsaugas. 2013 m. Bendrovė Lietuvoje pradėjo bendradarbiauti su priklausomų draudimo tarpininkų tinklais. Įvairių pardavimo kanalų svarba įvairiose šalyse skiriasi, bet visgi pačios Bendrovės pardavimų komandos yra pagrindiniai pardavimų kanalai visose trijose Baltijos šalyse.

2013 m. spalį Estijoje buvo pristatytos keturios naujos papildomos draudimo apsaugos nuo nelaimingų atsitikimų ir ligų. Lig šiol Bendrovė papildomo draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir ligų paslaugas teikdavo tik Latvijoje ir Lietuvoje. Vertinant Bendrovės rizikos draudimo produktų ypatybes ir kainas, „Mandatum Life“ yra viena iš pagrindinių gyvybės draudimo paslaugų teikėja Baltijos šalyse. 2013 m. Bendrovė laimėjo kelis grupinio draudimo konkursus Baltijos šalyse.

5.2. Kita veikla

Bendrovė centralizavo savo gryųjų pinigų valdymo veiklą, tokiu būdu patobulindama savo likvidumo valdymo procedūras. Bendrovė ir toliau centralizuoja savo pagrindinius administracinius procesus ir veiklą Baltijos šalyse, įskaitant investicinio gyvybės draudimo turto administravimą vienoje vietoje.

Siekiant padidinti Bendrovės procesų valdymo kompetenciją ir įgūdžius, Bendrovės operacijų skyriaus vadovams ir specialistams iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos buvo surengtas procesų valdymo seminarų ciklas.

Bendrovės Latvijos filialas iki 2013 m. galo sėkmingai įvykdė eurų projektą.

2013 m. Bendrovės išorinis auditorius buvo „Ernst & Young Baltic AS“.

2013 m. perdraudiko funkcijas vykdė „Mandatum Life Insurance Company Ltd“.

6. Prognozės 2014 m.

Baltijos šalių ekonomikai ir jų eksporto apimtims vis dar įtakos turi ekonominė

padėtis kaimyninėse šalyse ir ypač Šiaurės šalių regione, Vokietijoje ir Rusijoje. Bankuose laikomų indėlių palūkanų normos vis dar yra mažesnės nei infliacijos rodiklis Baltijos šalyse. Nedarbo lygis išlieka pakankamai aukštas, tačiau stabilus.

Prognozuojama, kad metinis Baltijos šalių BVP augimas sieks apie 2%. Visose Baltijos šalyse atlyginimams nuolat daromas spaudimas, o tai yra viena pagrindinių priežasčių, dėl kurių bendrovių našumas patiria riziką.

Lietuvos vyriausybė trokšta nuo 2015 m. šalyje įvesti eurą. Tai reikštų, kad Lietuvos filialui tektų atlikti panašius paruošiamuosius darbus, ypač IT plėtros srityje, kurie 2010 m. buvo atlikti Estijoje, o 2013 m. – Latvijoje, šioms šalims besirengiant pereiti prie euro.

Bendrovės valdyba mano, kad kaip ir 2013 m., investicijų ir turto valdymo srityje laukia tam tikri iššūkiai.

Bendrovės pagrindinės prioritetinės sritys 2014 m. yra šios: kurti investicinius, turto valdymo ir gyvybės draudimo sprendimus, teikiamus klientams Baltijos šalyse, gerinti klientų aptarnavimą ir didinti klientų pasitenkinimą bendrove „Mandatum Life“, nuolat gausinti valdomą klientų turtą ir bendrą draudimo sumą, toliau ekonomiškai unifikuoti procesus ir veiklą Pabaltijyje, didinti bendras pajamas iš mokesčių, siekiant užtikrinti verslo tvarumą ir pelningumą visose Baltijos šalyse, ir toliau siekti, kad Bendrovė būtų patikimas partneris savo klientams ir darbuotojų palankumą turintis darbdavys Baltijos šalių finansų sektoriuje.

7. Reikšmingi įvykiai po balanso sudarymo dienos

Nuo 2014 m. sausio 1 d. oficiali Bendrovės Latvijos filialo valiuta yra euras.

2014 m. sausio 1 d. Bendrovė atliko pervedimų Bendrovės viduje kainodaros principų pakeitimų. Dėl to pasikeis taisyklės, pagal kurias Bendrovė paskirsto kai kurias Pabaltijyje patirtas tiesiogines išlaidas Baltijos šalims. Tokie pokyčiai

didžiausios naudos atneš Bendrovės veiklai Estijoje, mažiausios – veiklai Latvijoje.

Imre Madison
Valdybos pirmininkas

Talinas, 2014 m. sausio 31 d.

II. Metinės finansinės ataskaitos

1. Finansinė būklės ataskaita

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31	Komentarai
Turtas			
Pinigai ir jų ekvivalentai	307	306	III.3.1
Perdraudikui tenkanti įsipareigojimų dalis	53	56	III.3.9.1
Finansinis turtas			
- Finansinės priemonės	168 627	162 726	III.3.2.1 III.3.2.2
- Gautinos sumos, susijusios su draudimo veikla ir kt.	258	339	III.3.3.2
Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių išlaidos	456	492	III.3.3.3
Atidėtųjų mokesčiu turtas	104	104	III.3.23
Nekilnojamasis turtas, įrenginiai ir įranga	47	86	III.3.4
Nematerialusis turtas	761	837	III.3.45
Visas turtas	170 613	164 946	
Įsipareigojimai ir savininkų nuosavybė			
Mokėtinos draudimo sumos	175	276	III.3.6
Sukauptos išlaidos ir ateinančių laikotarpių pajamos	564	557	III.3.7
Sukauptos išlaidos ir ateinančių laikotarpių pajamos	112 885	111 544	III.3.8.1
Sukauptos išlaidos ir ateinančių laikotarpių pajamos	33 037	27 964	III.3.8.2
Sukauptos išlaidos ir ateinančių laikotarpių pajamos	13 380	13 522	III.3.9.1
Visi įsipareigojimai	160 041	153 863	
Akcinis kapitalas	3 516	3 516	
Akcijų priedai	3 509	3 509	
Privalomasis rezervas	262	217	
Nepaskirstytas pelnas	3 285	3 841	
Visa savininkų nuosavybė	10 572	11 083	III.3.12
Visi įsipareigojimai ir savininkų nuosavybė	170 613	164 946	

Finansinių ataskaitų komentarai, esantys 12-52 puslapiuose yra neatskiriama Metinių finansinių ataskaitų dalis.

2. Bendrųjų pajamų ataskaita

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.	Komentaras
Pasirašytų įmokų suma	3 652	3 805	III.3.13
Persidraudimo įmokos	-431	-427	III.3.14
Grynosios įmokos	3 221	3 378	
Investicinės pajamos	693	765	III.3.15
Tikrosios vertės pokytis	242	1 240	III.3.16
Realizuotasis pelnas ir nuostolis	-26	-14	III.3.17
Investicinės išlaidos	-125	-139	III.3.22
Grynosios investicinės pajamos	784	1 852	
Pajamos iš mokesčių	2 279	2 249	III.3.18
Pajamos iš persidraudimo komisinių	175	178	III.3.14
Kitokios pajamos	1 252	1 195	III.3.19
Iš viso kitokių pajamų	3 706	3 622	
Sumokėta išmokų, išskyrus perdraudikams tenkančią dalį (III.3.14) ir žalų suregulavimo išlaidos, susijusios su išmokomis	-2 193	-3 112	
Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus perdraudikams tenkančią dalį (III.3.14)	123	904	
Grynosios draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis	-2 070	-2 208	III.3.20
Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų ir turto vertės pokytis	-90	-87	III.3.21
Draudimo sutarčių su garantuota palūkanų norma finansinių įsipareigojimų pokytis	-130	-138	III.3.8.5
Įsigijimo išlaidos	-3 455	-3 075	
Administracinės išlaidos	-2 477	-2 553	
Visos išlaidos	-5 932	-5 628	III.3.22
Pelnas / nuostolis iki atskaitant mokesčius	-511	791	
Pajamų mokestis	0	104	III.3.23
Finansinių metų pelnas / nuostolis	-511	895	
Kitos bendrosios pajamos			
Valiutos keitimo kursų skirtumas	0	1	
Visos finansinių metų bendrosios pajamos / nuostolis	-511	896	

Finansinių ataskaitų komentarai, esantys 12-52 puslapiuose yra neatskiriama Metinių finansinių ataskaitų dalis.

3. Pinigų srautų ataskaita

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.	Komentaras
Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos			
Gautos draudimo įmokos	3 657	3 814	
Įmokos pagal finansinius įsipareigojimus	28 231	29 723	
Sumokėta draudimo išmokų ir žalų sureguliuavimo išlaidos	-2 287	-3 174	
Išmokos pagal finansinius įsipareigojimus	-22 947	-19 510	
Sumos, sumokėtos pagal persidraudimo sutartis	-166	-159	
Išlaidos	-5 732	-5 286	
Kitos pajamos ir kitos išlaidos	1 301	1 120	
Akcijų ir investicinių fondų vienetų įsigijimas	-36 135	-37 661	
Sumos, gautos pardavus akcijas ir investicinių fondų vienetus	32 261	29 490	
Obligacijų ir kitų pastovių pajamų vertybinių popierių įsigijimas	-11 463	-17 199	
Sumos, gautos pardavus obligacijų ir kitus pastovių pajamų vertybinius popierius	12 748	17 945	
Gauta palūkanų	751	759	
Gauta dividendų	3	2	
Investicinės išlaidos	-125	-139	
Grynieji pinigų srautai iš pagrindinės veiklos	97	-275	
Pinigų srautai iš investicinės veiklos			
Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas	-96	-146	III.3.4, III.3.5
Grynieji pinigų srautai iš investicinės veiklos	-96	-146	
VISI GRYNEJI PINIGŲ SRAUTAI			
Pinigai ir jų ekvivalentai laikotarpio pradžioje	306	727	
Pinigų ir jų ekvivalentų pokytis	1	-421	
Pinigai ir jų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje	307	306	

Finansinių ataskaitų komentarai, esantys 12-52 puslapiuose yra neatskiriama Metinių finansinių ataskaitų dalis.

4. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita

Tūkstančiais eurų	Akcinis kapitalas	Akcijų priedai	Privalomasis rezervas	Nerealizuotas užsienio valiutos keitimo pelnas (nuostolis)	Nepaskirstytasis pelnas	Nuosavybė iš viso
2011-12-31	3,516	3,509	204	-1	2,959	10,187
Finansinių metų pelnas	0	0	0	0	895	895
Kitos bendrosios pajamos	0	0	0	1	0	1
Visos 2012 m. bendrosios pajamos	0	0	0	1	895	896
Privalomojo rezervo padidėjimas	0	0	13	0	-13	0
2012-12-31	3 516	3 509	217	0	3 841	11 083
Finansinių metų nuostolis	0	0	0	0	-511	-511
Visas 2013 m. bendrasis nuostolis	0	0	0	0	-511	-511
Privalomojo rezervo padidėjimas	0	0	45	0	-45	0
2013-12-31	3 516	3 509	262	0	3 285	10 572

Finansinių ataskaitų komentarai, esantys 12-52 puslapiuose yra neatskiriama Metinių finansinių ataskaitų dalis.

III. Finansinių ataskaitų komentarai

1. Apskaitos politikos gairės

1.1. Rengimo pagrindas

Bendrovės 2013 m. metinės finansinės ataskaitos parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS). Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai yra standartai ir aiškinimai, kuriuos parengė Tarptautinė apskaitos standartų valdyba ir priėmė Europos Sąjunga.

Metinė finansinė ataskaita parengta pagal įsigijimo savikainos principą, išskyrus tam tikrą finansinį turtą, kuris atskleistas tikrąja verte, pokyčius registruojant pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Rengiant finansines atskaitas pagal TFAS, sprendimai turi būti priimami remiantis įverčiais ir prielaidomis. Priimti sprendimai ir įverčiai turi įtakos Bendrovės turtui, įsipareigojimams, pajamoms ir išlaidoms, atskleistiems balanso dieną. Nors vadovybė priėmė sprendimus ir įverčius pagal visą savo turimą informaciją, vėlesni faktiniai rezultatai gali skirtis.

Visos sumos pastabose išreikštos tūkstančiais eurų, nebent būtų nurodyta kitaip.

Pagal Estijos Respublikos Komercinį kodeksą, metinę ataskaitą, įskaitant Valdybos parengtą ir Stebėtojų tarybos patvirtintą finansinių ataskaitų rinkinį, tvirtina visuotinis akcininkų susirinkimas. Akcininkai turi teisę atsisakyti tvirtinti parengtą ir Valdybos patvirtintą metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir reikalauti, kad būtų parengtos naujos metinės ataskaitos.

Finansinės ataskaitos apima Bendrovės centrinės būstinės Estijoje finansines atskaitas ir filialų Latvijoje bei Lietuvoje finansines atskaitas. Filialai kaip savarankiški vienetai rengia to paties laikotarpio savo finansines atskaitas, taikydami visai Bendrovei taikomus apskaitos principus. Visi tarp

trijų šalių susidarę likučiai, pelnas ir sandoriai eliminuojami.

Bendrovės finansines atskaitas už 2013 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus valdybos nariai patvirtino 2014 m. kovo 4 d.

Su pagrindinės bendrovės „Mandatum Life Insurance Company Ltd“ ir galutinės Bendrovę kontroliuojančios bendrovės „Sampo plc“ finansinėmis atskaitomis galima susipažinti tinklalapiuose www.mandatumlife.fi ir www.sampo.com.

1.2. Apskaitos politikos pokyčiai

Finansinė ataskaita parengta taikant pastovumo ir palyginimo principus, kurie reiškia, kad Bendrovė taiko tuos pačius apskaitos principus ir pateikimo būdą kiekvienais finansiniais metais. Apskaitos principai ir pateikimo būdas keičiamas tik tada, jei to reikalauja nauji ar pakeisti TFAS bei aiškinimai, arba jei naujas apskaitos principas ir (ar) pateikimo būdas objektyviau atskleidžia Bendrovės finansinę padėtį, finansinius rezultatus ir pinigų srautus.

Naujai priimti ir (arba) pakeisti TFAS ir Tarptautinio finansinės atskaitomybės aiškinimų komiteto (TFAAK) aiškinimai

Ataskaitiniais metais Bendrovė ėmė taikyti šiuos TFAS pakeitimus:

- 1 TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“ pataisa „Kitų bendrųjų pajamų (KBP) straipsnių pateikimas“. Šia pataisa pakeičiama KBP straipsnių priskyrimo bendrovei tvarka. Straipsniai, kuriuos ateityje (pavyzdžiui, išbraukiant juos iš apskaitos ar įvykdžius su jais susijusias mokesines prievoles) galima perklasifikuoti (arba „pakartotinai panaudoti“) kaip pelną ar nuostolius pateikiami atskirai nuo straipsnių, kurie

niekuomet nebus perklasifikuoti. Pataisa yra susijusi tik su pateikimu ir neturi įtakos Bendrovės finansinei būklei ar veiklos rezultatams. Kadangi Bendrovė turi vos vieną KBP straipsnį, pateikimo tvarkos pokytis yra minimalus.

- 19 TAS „Išmokos darbuotojams“ pataisos. Šias pataisas sudaro tiek esminiai pakeitimai, tokie, kaip koridoriaus mechanizmų ir prognozuojamos planinio turto grąžos sąvokos panaikinimas, tiek paprasčiausi nuostatų paaiškinimai ir kitais žodžiais išreikštos gairės. Ši pataisa neturėjo įtakos Bendrovės finansinėms atskaitoms, kadangi Bendrovė neturi reikšmingų įsipareigojimų mokėti nustatyto dydžio išmokas.

- 7 TFAS „Finansinės priemonės. Informacijos atskleidimas“ pataisa „Finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų užskaitymas“. Šia pataisa nustatomi bendrieji informacijos atskleidimo reikalavimai, kuriais siekiama suteikti naudotojams informacijos, kuri yra naudinga vertinant užskaitymo susitarimų poveikį juridinio asmens finansinei būklei. Ši pataisa neturėjo įtakos Bendrovės finansinėms atskaitoms, kadangi Bendrovė neturi užskaitymo susitarimų.

- 13 TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“. Pagrindinis tikslas, kuriam buvo priimtas 13 TFAS yra supaprastinti ir padaryti nuoseklesnį jo naudojimą, nustatant tikrąją vertę. Jo nuostatos nekinta, kuomet juridinis asmuo privalo naudotis tikrąja verte, tačiau šis standartas suteikia rekomendacijų, kaip pagal TFAS reikalavimus nustatyti tikrąją vertę, kuomet tikrąją vertę būtina arba galima naudoti pagal TFAS normas. Šio standarto įgyvendinimas neturėjo reikšmingos įtakos šiose finansinėse ataskaitose atspindėtoms sumoms,

tačiau, jį pritaikius, buvo atskleista papildomos informacijos.

Išleisti, tačiau neįsigalioję standartai

Bendrovė nėra pritaikiusi toliau išvardytų TFAS ir TFAAK aiškinimų, kurie tą dieną, kuomet buvo duotas leidimas publikuoti šias finansines ataskaitas jau buvo išleisti, tačiau dar nebuvo įsigalioję:

19 TAS „Išmokos darbuotojams“ pataisos (jas patvirtinus ES, galioja finansiniams metams nuo 2014 m. liepos 1 d.).

Šios pataisos yra susijusios su darbuotojų įmokų pagal nustatytą dydžio išmokų programą apskaitą. Kadangi Bendrovės darbuotojai tokių įmokų nemoka, šios pataisos įgyvendinimas neturės jokios įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms.

27 TAS „Atskiros finansinės ataskaitos“ pataisos (galioja finansiniams metams nuo 2014 m. sausio 1 d.).

Priėmus naujuosius standartus 10 TFAS, 11 TFAS ir 12 TFAS, šis standartas buvo pakeistas, siekiant nustatyti apskaitos ir informacijos atskleidimo reikalavimų, taikomų investicijoms į antrines įmones, bendras įmones ir susijusias įmones tuo atveju, kuomet juridinis asmuo rengia atskiras finansines ataskaitas. 27 TAS „Atskiros finansinės ataskaitos“ reikalauja, kad atskiras finansines ataskaitas rengiantis juridinis asmuo tokias investicijas apskaitytų pagal savikainą arba vadovaudamasis 9 TFAS „Finansinės priemonės“. Šios pataisos priėmimas neturės jokios įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms.

28 TAS „Investicijos į susijusias įmones ir bendras įmones“ pataisa (galioja finansiniams metams nuo 2014 m. sausio 1 d.).

Priėmus naujuosius standartus 10 TFAS, 11 TFAS ir 12 TFAS, šis standartas buvo pervadintas; jame kalbama apie nuosavybės metodo taikymą investicijoms į bendras įmones ir į susijusias įmones. Šios pataisos priėmimas neturės jokios įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms.

32 TAS „Finansinės priemonės“ pataisa „Pateikimas – finansinio

turto ir finansinių įsipareigojimų užskaitymas“ (galioja finansiniams metams nuo 2014 m. sausio 1 d.)

Šia pataisa paaiškinama frazės „šiuo metu turi teisiškai įgyvendinamą teisę užskaityti“ reikšmė ir 32 TAS nustatytų užskaitymo kriterijų taikymo atsiskaitymo sistemoms (pavyzdžiui, centrinių atsiskaitymų rūmų sistemoms), kuriose naudojami ne vienalaikiai bendrųjų atsiskaitymų mechanizmai, procedūra. Bendrovė dar neįvertino šios pataisos įgyvendinimo poveikio.

36 TAS „Turto vertės sumažėjimas“ pataisa (galioja finansiniams metams nuo 2014 m. sausio 1 d.).

Šia pataisa nustatomi du papildomi reikalavimai atskleisti informaciją apie nustatytą tikrąją vertę, kuomet atgautina suma yra grindžiama tikrąja verte, iš jos atėmus turto perleidimo kaštus ir yra pašalinamas nenumatytas 13 TFAS poveikis pagal 36 TAS reikalavimus atskleidžiamai informacijai. Ši pataisa neturės jokios įtakos Bendrovės finansinei būklei ar veiklos rezultatams, tačiau dėl jos gali tekti atskleisti papildomos informacijos.

39 TAS „Finansinės priemonės: įtraukimas į apskaitą ir vertinimas“ pataisa (galioja finansiniams metams nuo 2014 m. sausio 1 d.).

Šia pataisa panaikinamas reikalavimas vykdyti rizikos draudimo apskaitą, kuomet išvestinės priemonės novacija, naudojama kaip priemonė rizikai apdrausti atitinka tam tikrus kriterijus. Ši pataisa neturės jokios įtakos Bendrovės finansinei būklei ar veiklos rezultatams, kadangi jo nevykdo rizikos draudimo apskaitos.

9 TFAS „Finansinės priemonės“ (jį patvirtinus, ES, galios finansiniams metams nuo 2015 m. sausio 1 d.).

9 TFAS galiausiai pakeis 39 TAS. TAST išleido pirmąsias tris šio standarto dalis, nustatydamą naują finansinio turto klasifikavimo ir matavimo sistemą ir reikalavimus finansinių įsipareigojimų ir rizikos draudimo apskaitai. Bendrovė dar neįvertino šio standarto įgyvendinimo poveikio.

10 TFAS, 12 TFAS ir 27 TAS pataisos „Investicinės įmonės“

(galioja finansiniams metams nuo 2014 m. sausio 1 d.).

Pataisos taikomos įmonėms, kurios laikomos investicinėmis įmonėmis. Pataisa numato išimti iš 10 TFAS konsolidavimo reikalavimų, reikalaujama, kad investicinės įmonės savo dukterines įmones ne konsoliduotų, bet vertintų tikrąją vertę, pokytį įtraukiant į pelno (nuostolių) ataskaitą. Šios pataisos įgyvendinimas neturės įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms, kadangi Bendrovę kontroliuojančioji įmonė nėra investicinė įmonė.

TFAS patobulinimai

Šios pataisos galioja finansiniams metams nuo 2013 m. sausio 1 d.:

2012 m. gegužės mėn. TAST išleido būtinų, bet neskubių savo penkių standartų pataisų paketą:

– 1 TFAS „TFAS taikymas pirmą kartą“;

– 1 TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“;

– 16 TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai“;

– 32 TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“;

– 34 TAS „Tarpinės finansinės ataskaitos“.

Šios pataisos, jas patvirtinus ES, galioja finansiniams metams nuo 2014 m. liepos 1 d.:

2013 m. gruodį TAST išleido būtinų, bet neskubių šių standartų pataisų paketą:

– 1 TFAS „TFAS taikymas pirmą kartą“;

– 2 TFAS „Išmokos pagal akcijas“;

– 3 TFAS „Įmonių jungimasis“;

– 8 TFAS „Veiklos segmentai“;

– 13 TFAS „Tikrosios vertės nustatymas“;

– 16 TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai“;

– 24 TAS „Informacijos apie tarpusavyje susijusias šalis atskleidimas“;

– 38 TAS „Nematerialusis turtas“;

– 40 TAS „Investicinis turtas“.

Pradējus taikyti šias pataisas gali pasikeisti taikoma apskaitos politika arba reikalavimai atskleisti informaciją, bet tai neturės įtakos Bendrovės finansinei būklei arba veiklos rezultatams.

Bendrovė planuoja pradėti taikyti minėtus standartus ir aiškinimus jų įsigaliojimo dieną, jei juos patvirtins ES.

1.3. Užsienio valiutų perskaičiavimas

Finansinės ataskaitos pateikiamos eurai – Bendrovės funkcinė ir ataskaitų valiuta. Į finansines ataskaitas įtraukti Bendrovės padalinių straipsniai vertinami jų funkcinė valiuta – tai yra ekonominės aplinkos, kurioje padalinys veikia, valiuta. Sandoriai užsienio valiuta perskaičiuojami į atitinkamą funkcinę valiutą pagal kiekvieno tokio sandorio dieną taikomus valiutos keitimo kursus. Užsienio valiutomis denominuoti piniginiai balanso straipsniai perskaičiuojami į funkcinę valiutą pagal balanso sudarymo dieną taikomą valiutos keitimo kursą. Nepiniginiai balanso straipsniai, vertinami pagal jų įsigijimo savikainą, balanse pateikiami pagal sandorio dieną galiojusį kursą.

Filialų, kurių funkcinė valiuta nėra euras, turtas ir įsipareigojimai perskaičiuojami į ataskaitų valiutą laikotarpio pabaigos keitimo kursais, o pajamų ataskaitų straipsniai perskaičiuojami taikant Europos Centrinio banko nustatytą pirminio sandorio dienos kursą. Perskaičiuojant šiuos straipsnius atsiradę valiutos keitimo skirtumai pripažįstami pajamų ataskaitoje kaip perskaičiavimo pelnas arba nuostolis, išskyrus skirtumus, susijusius su tokiais straipsniais, kuriuose pelnas arba nuostolis pripažįstami tiesiogiai savininkų kapitale ir jų pokytis parodomas kitose bendrosiose pajamose.

Rengiant finansinę atskaitomybę taikyti šie 2013 m. gruodžio 31 dienos valiutos kursai:

1 EUR = 0,7028 LVL

1 EUR = 3,4528 LTL

1.4. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigai ir jų ekvivalentai apima banko sąskaitas, indėlius iki pareikalavimo, trumpalaikius indėlius (terminas iki 3 mėn.) ir pinigų rinkos fondų akcijas, nepasižyminčias reikšminga rinkos vertės pokyčių rizika. Bendrovė neturi grynųjų pinigų kasoje.

1.5. Finansinis turtas

Finansinis turtas apima pinigus, trumpalaikes finansines investicijas, iš klientų gautinas sumas ir kitas trumpalaikes bei ilgalaikes gautinas sumas.

Bendrovės finansinis turtas skirstomas į šias grupes:

- turtas tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje;
- paskolos ir kitos gautinos sumos;
- turtas, laikomas iki sueis terminas;
- turtas, skirtas parduoti.

Bendrovė neturi investicijų, priskiriamų investicijoms, laikomoms iki sueis terminas, ar investicijoms, skirtoms parduoti.

Gautinos perdraudimo sumos apskaitomos balanse ir jų skaičiavimo principai aprašomi atskirai, nors jos laikomos finansiniu turtu (žr. 1.19 komentarą).

Finansinio turto pardavimas ir pirkimas pripažįstamas sandorio dieną, t. y. dieną, kurią Bendrovė įsipareigojo pirkti ar parduoti turtą.

Finansinis turtas pripažįstamas įsigijimo savikaina, t. y. už turtą sumokėtos sumos tikrąja verte. Pirminio pripažinimo momentu įsigijimo savikaina apima visas tiesiogines sandorio išlaidas, susijusias su turto įsigijimu, išskyrus finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, pokytį įtraukiant į pelno (nuostolių) ataskaitą, įsigijimo išlaidas.

Finansinis turtas išbraukiamas iš balanso Bendrovei praradus sutartinę teisę į pinigų srautus iš to finansinio turto arba perdavus šiuos pinigų srautus ir didžiąją susijusios su finansiniu turtu rizikos ar naudos dalį trečiajam asmeniui.

Tarp finansinio turto balansinės vertės ir tikrosios vertės esminio skirtumo nėra (išskyrus sumas, gautinas pagal draudimo sutartis).

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje, apima finansines investicijas ir investicijas, susijusias su investicinio gyvybės draudimo sutartimis.

Kad finansinis turtas būtų priskirtas finansiniam turtui, vertinamam tikrąja verte, pokytį apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje, jis turi atitikti šiuos kriterijus:

- turtas laikomas parduoti;
- turtas, priskirtas šiai kategorijai, nes taip gaunama tikslesnė finansinė informacija.

Finansinis turtas, kuris nėra laikomas pardavimui, gali būti priskirtas šiai kategorijai, jei:

- tai reikalinga siekiant panaikinti visus pajamų ir išlaidų pripažinimo skirtumus, atsiradusius vertinant turtą ir su juo susijusius įsipareigojimus, t. y. padeda sumažinti apskaitos neatitikimus; arba

- finansinio turto grupė valdoma kartu ir rezultatai vertinami tikrąja verte pagal patvirtintą rizikos valdymo ar investavimo strategiją ir vadovybei teikiama atitinkama informacija.

Finansinis turtas iš pradžių pripažįstamas tikrąja verte pagal dokumentuotą rizikos valdymo ir investavimo politiką. Jei nuosavybės priemonė neturi aktyvioje akcijų rinkoje nustatytos kainos ir jos tikrosios vertės negalima patikimai įvertinti, tikroji vertė nenaudojama.

Tikrąja verte pripažįstamas finansinis turtas iš naujo įvertinamas kiekvieną balanso dieną remiantis tuometine tikrąja verte, neišskaitant galimų sandorio išlaidų, susijusių su turto pardavimu. Be to, pagal amortizuotąją savikainą apskaitomų finansinių priemonių tikrosios vertės yra nurodytos 3.3.1 komentare.

Finansinio turto tikroji vertė pagrįsta aktyvioje rinkoje nustatytais

kainomis. Kai vertybiniai popieriai įtraukti į vertybinių popierių biržos sąrašus, Bendrovė taiko balanso dienos pabaigos kainas ir Europos Centrinio banko skelbiamus oficialius valiutų keitimo kursus; jei vertybiniai popieriai į biržos sąrašus neįtraukti, Bendrovė naudojami visa turima informacija apie investicijos vertę.

Pelnas ar nuostoliai, atsirandantys dėl tikrosios vertės pokyčių, pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnyje „Tikrosios vertės padidėjimas ar sumažėjimas“. Pelnas ar nuostolis iš investicijų pardavimo pripažįstamas straipsnyje „Realizuotasis pelnas arba nuostolis“. Pajamos iš tam tikrų vertybinių popierių palūkanų ir dividendų pripažįstamos straipsnyje „Investicinės pajamos“.

Visas turtas ir įsipareigojimai, kurių tikroji vertė yra nustatyta finansinėse ataskaitose, yra skirstomi į kategorijas pagal toliau aprašytą tikrosios vertės hierarchiją, atsižvelgiant į žemiausią duomenų, turinčių įtakos visos tikrosios vertės apskaičiavimui lygi:

1 lygis – aktyvioje rinkoje nustatytos (nepakoreguotos) tokio pačio turto ar įsipareigojimų kainos;

2 lygis – vertinimo metodika, kurią taikant galima tiesiogiai arba netiesiogiai užfiksuoti žemiausią duomenų, turinčių įtakos tikrosios vertės apskaičiavimui, lygį;

3 lygis – vertinimo metodika, kurią taikant negalima užfiksuoti žemiausio duomenų, turinčių įtakos tikrosios vertės apskaičiavimui, lygio.

Investicinės pajamos

Pajamos iš palūkanų pripažįstamos tada, kai uždirbamos, taikant galiojančios palūkanų normos metodą. Pajamos iš dividendų pripažįstamos tada, kai gaunamos.

Gautinos sumos

Gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais mokėjimais arba nustatytais mokėjimais, nekotiruojamais veikiančioje rinkoje ir kurių Bendrovė neįsijyja tam, kad parduotų. Pirmą kartą jas pripažinus, gautinos sumos įvertinamos pagal jų amortizuota savikainą, naudojant galiojančios

palūkanų normos metodą.

Trumpalaikės gautinos sumos pripažįstamos balanse jų nominalia verte, kuri paprastai lygi gautinų sumų amortizuotai savikainai. Šiai kategorijai taip pat priskiriami grynieji pinigai ir terminuotieji indėliai.

Gautina suma pripažįstama abejotina, jei Bendrovė yra gavusi patikimų įrodymų apie patirtą nuostolį.

Gautinos sumos taip pat apima iš draudimo veiklos gautinas sumas, t. y. iš draudėjų ir iš perdraudikų gautinas sumas. Gautinos sumos pateikiamos jų grynąja verte, t. y. atėmus abejotinas sumas ir sumas, kurios tikrai nebus atgautos. Neatgautos gautinos sumos (išskyrus iš draudėjų gautinas sumas) įvertinamos atskirai, t. y. vertinama kiekvienos gautinos sumos gavimo tikimybė. Abejotinomis laikomos gautinos sumos išbraukiamos iš balanso ir ataskaitinio laikotarpio pajamos sumažinamos atitinkama suma.

1.6. Nekilnojamasis turtas, įrenginiai ir įranga

Nekilnojamasis turtas, įrenginiai ir įranga vertinami įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir reikiamus nurašymus dėl vertės sumažėjimo. Pagerinimo išlaidos pridedamos prie turto balansinės vertės, kai tikėtina, kad su turtu susijusi būsima ekonominė nauda atiteks Bendrovei turto augimo ir galima patikimai apskaičiuoti įgyto turto savikainą. Remonto ir techninės priežiūros darbų išlaidos pripažįstamos kaip išlaidos už tą laikotarpį, kai jos buvo patirtos. Tokio turto savikaina paprastai yra amortizuojama tiesiniu pagrindu tokiu apskaičiuotu naudingo tarnavimo laikotarpiu:

- IT įranga ir transporto priemonės – 3 metai;
- kita įranga – 5 metai.

Amortizacija pripažįstama ataskaitinio laikotarpio išlaidomis pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniuose „Įsigijimo savikaina“, „Administracinės išlaidos“, „Išmokėjimų suregulavimo išlaidos“ ir „Investicinės išlaidos“.

Kiekvieno balanso dieną vadovybė sprendžia, ar yra vertės sumažėjimo požymių. Abejojant, kad turto vertė

gali tapti mažesnė už jo balansinę vertę, atliekamas atgaunamosios vertės testas. Turto atgaunamoji vertė – tai grynoji turto pardavimo kaina arba jo naudingoji vertė, apskaičiuota remiantis diskontuotu pinigų srautu, žiūrint, kuri didesnė. Jei testas parodo, kad turto atgaunamoji vertė mažesnė nei jo balansinė vertė, turto vertė sumažinama iki atgaunamosios vertės dydžio. Ši suma pripažįstama apskaitinio laikotarpio išlaidomis.

Jei turto, kurio vertė anksčiau buvo sumažinta, atgaunamosios vertės testas parodo, kad atgaunamoji vertė yra didesnė nei likutinė balansinė vertė, ankstesnis vertės sumažinimas anuliuojamas ir turto balansinė vertė padidinama.

Nekilnojamojo turto, įrenginių ir įrangos objektas nurašomas, kai tik jis perleidžiamas arba kai nebesitikima ateityje iš jo naudojimo arba perleidimo gauti kokios nors ekonominės naudos. Pelnas arba nuostolis, atsiradęs nurašius turtą, įtraukiamas į pajamų ataskaitos straipsnius „Kitos pajamos“ arba „Įsigijimo išlaidos“ ir „Administracinės išlaidos“, taip pat „Investicinės išlaidos“ tą laikotarpį, kuriuo toks turtas buvo nurašytas.

1.7. Nematerialusis turtas

Programinė įranga ir kitas nematerialusis turtas balanse pripažįstamas nematerialiuoju turtu su nustatytu naudingo tarnavimo laikotarpiu, jei yra tikėtina, kad Bendrovė iš šio turto gaus ekonominę naudą ir jei turto vertę galima patikimai įvertinti. Naujos programinės įrangos kūrimo ar turimos programinės įrangos reikšmingo patobulinimo išlaidos pripažįstamos tik tuo atveju, jeigu jos tenkina pirmiau nurodytus turto pripažinimo balanse reikalavimus.

Nustatyto naudingo tarnavimo laikotarpio nematerialusis turtas vertinamas įsigijimo savikaina atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimo nuostolį. Sukaupta amortizacija pripažįstama ataskaitinio laikotarpio išlaidomis pajamų ataskaitos straipsniuose „Įsigijimo išlaidos“ ir „Administracinės išlaidos“.

Jei yra abejonių, kad nematerialiojo turto vertė galėjo sumažėti, atliekamas atgautinos vertės testas, taikant tuos pačius kriterijus, kaip ir nekilnojamojo turto, įrenginių ir įrangos atveju.

Nematerialusis turtas apima įsigytas licencijas ir programinę įrangą. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama tiesiniu metodu per 2–10 metų laikotarpį.

Bendrovėje nėra nematerialiojo turto, kurio naudingo veikimo laikotarpis būtų neribotas.

1.8. Draudimo ir investicijų sutarčių pripažinimas

Sutarčių klasifikavimas

Pagal 4 Tarptautinį finansinės atskaitomybės standartą, kiekviena su

draudėju sudaryta sutartis turėtų būti klasifikuojama kaip draudimo sutartis arba kaip investicinė sutartis; savarankiško dalyvavimo elemento (SDE) buvimas turėtų būti įvertintas ir indėlio komponentas turėtų būti atskirtas.

Sutarties klasifikavimas (ir komponentų atskyrimas) nulemia jai arba jos komponentams taikomą vertinimo principą.

Sutartys, pagal kurias perkeliama reikšminga draudimo rizika, turi būti klasifikuojamos kaip draudimo sutartys. Jei sutartimi perkeliama rizika iš esmės yra labiau finansinė, o ne reikšminga draudimo rizika, sutartis klasifikuojama kaip investicinė sutartis. Kitaip tariant, investicinės sutartys yra tokios sutartys, kuriomis neperkeliama jokia reikšminga draudimo rizika. Priskyrus sutartį

draudimo sutarčių kategorijai, ji išlieka šioje kategorijoje iki pat jos pasibaigimo. Kitos sutartys turi būti reguliariai testuojamos. Savarankiškas dalyvavimo elementas (SDE) yra draudėjo sutartinė teisė gauti papildomų išmokų kaip priedą prie garantuotų išmokų. Papildomos išmokos yra tokia klientui priskaičiuota draudiko pelno dalis (papildomos palūkanos), kuri pervedama į draudėjo atidėjinį arba kuri išmokama kartu su žalos atlyginimu mirus apdraustajam.

BENDROVĖS SUTARČIŲ KLASIFIKAVIMAS

Klasifikavimas (įskaitant derinių atskyrimą)	Atskirai vertinami komponentai	Sutarčių grupės
Draudimo sutartis be atskirto indėlio / santaupų komponento ir be SDE	Draudimo komponentas SDE = priemokos iš pelno (pastarasis punktas vertinamas kaip finansinis įsipareigojimas)	Tradiciniai, dalyvavimą pelne numatantys produktai: kaupiamasis draudimas; vaikų draudimas; studijų draudimas; kai kurie anuitetai; kai kurios sutartys per anuiteto mokėjimo laikotarpį.
Draudimo sutartis su atskirtu SDE, bet be atskirto kitokio indėlio / santaupų komponento	Draudimo komponentas Investicinės santaupos Garantuotos santaupos SDE = priemokos iš pelno (trys pastarieji punktai vertinami kaip finansinis įsipareigojimas)	Investicinio ir universalios gyvybės draudimo produktai (gali apimti santaupas su garantuotomis palūkanomis, papildomas palūkanas arba priemokas iš pelno; rizikos apsaugas; investicines santaupas). Garantuotos palūkanos, investicinės santaupos ir priemokos iš pelno bus atskirtos nuo tos dalies, kuria suteikiama rizikos apsauga.
Draudimo sutartis su atskirtu indėlio / santaupų komponentu(-ais) ir su atskirtu SDE	Investicinės santaupos Garantuotos santaupos SDE = priemokos iš pelno (visi trys punktai vertinami kaip finansinis įsipareigojimas)	Turto valdymo sutartys, investicinės santaupos.
Investicinė sutartis	Draudimo komponentas SDE = priemokos iš pelno (pastarasis punktas vertinamas kaip finansinis įsipareigojimas)	Tradiciniai, dalyvavimą pelne numatantys produktai: kaupiamasis draudimas; vaikų draudimas; studijų draudimas; kai kurie anuitetai; kai kurios sutartys per anuiteto mokėjimo laikotarpį
Siekiant užtikrinti vieningą panašių sutarčių apskaitą, draudimo ir indėlio komponentai visuomet atskiriami ir	apskaitomi atskirai, kaip parodyta pirmiau pateiktoje lentelėje (t. y. indėlio komponentas pripažįstamas	finansine priemone), kiekvienai konkrečiai sutarčiai nenustatant mažiausios draudimo ir investicinių

komponentų svarbumo ribos. Indėlio komponentas reiškia tą sutarties dalį, kuri atlieka investicijos funkciją. Tai priemokos iš pelno, investicinės santaupos ir garantuotos santaupos, minimos ankstesnėje lentelėje.

Bendrovė neatskiria indėlio komponento (išskyrus nustatytas priemokas iš pelno) tradicinėse, dalyvavimą pelne numatančiose sutartyse (tokiose kaip kaupiamasis draudimas arba vaikų draudimas), kadangi standartas leidžia tokias sutartis apskaityti kaip ir anksčiau.

Pasirašytų įmokų suma

Pasirašytos įmokos yra susijusios tik su įmokomis, klasifikuojamomis kaip draudimo komponentas.

Tai reiškia, kad, priklausomai nuo klasifikacijos, pasirašytos įmokos gali būti tokio pačio dydžio kaip klientų mokamos įmokos (jei nėra jokių kitų komponentų, išskyrus draudimo komponentą), tačiau jos gali sudaryti tik tokių įmokų dalį (kuri reiškia draudimo komponentą, jei kitos įmokos dalys yra atskirtos), taip pat jos gali būti ne mokamos klientų, o vietoj to atimamos iš kliento santaupų (rizikos įmokos, skirtos išmokoms mirties, neįgalumo arba ligos atveju išmokėti).

Atsižvelgiant į draudimo ir produkto rūšį, pasirašytos įmokos pripažįstamos, kai sueina įmokos mokėjimo terminas, arba kai įmoka išskaitoma, apskaičiuojama arba sumokama. Tradicinių produktų arba produktų su fiksuotu mokėjimo grafiku atveju, pasirašyta įmoka paprastai pripažįstama tą dieną, kai ateina laikas ją sumokėti. Mokėjimo diena suprantama kaip draudimo sutartyje numatyta vėliausia diena. Rizikos įmokos produktų su lanksčiu mokėjimo grafiku atveju paprastai pripažįstamos, kai jos apskaičiuojamos arba išskaitomos.

Iš draudimo ir investicinių sutarčių atsirandantys įsipareigojimai laikomi ilgalaikiais įsipareigojimais. Todėl draudimo įmokos ir atitinkamos žalos negali būti pripažįstamos tuo pačiu ataskaitiniu laikotarpiu. Šis neatitikimas panaikinamas padidinant draudimo atidėjinius, kurie pajamų ataskaitoje nurodomi prie išlaidų.

Pasirašyta įmoka apskaitoma pelno (nuostolių) ataskaitoje tuo pačiu metu, kai atitinkamas gyvybės draudimo atidėjinyje apskaitomas kaip įsipareigojimas. Gyvybės draudimo atidėjinio pokytis įtraukiamas į išlaidų straipsnį „Draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus perdraudikų dalį“.

Pajamos iš mokesčių

Pajamos iš mokesčių apima pagal kainynus skaičiuojamus mokesčius, susijusius su draudimo sutarčių indėlių komponentais. Tai – įsigijimo mokesčiai, administravimo mokesčiai, su išmokomis susiję mokesčiai arba įvairūs vienkartiniai arba sandorio mokesčiai. Pajamos iš mokesčių pripažįstamos sandorio dieną, taip pat, daugeliu atvejų, ir kaupimo principu.

Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo ar investicijų sutartis

Draudimo techninius *finansinius įsipareigojimus* sudaro tokie dalykai:

Visa sutartyse nustatyta draudiko pelno dalis tokiomis sumomis, kurios priskirtos klientams per visus praėjusius metus iki 2013 metų ir kurios koreguojamos (didinamos ir (arba) mažinamos) atsižvelgiant į sutarties statusą ir sąlygas iki balanso sudarymo dienos.

Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai suma yra tiesiogiai susijusi su juos atitinkančio turto rinkos verte. Klientui tai paprastai vadinama investiciniu rezervu arba santaupomis. Atitinkamo turto vertė pagal kiekvieną sutartį gaunama iš atitinkamų turto valdytojų arba skaičiuojama atskirai kiekvienai sutarčiai remiantis vienetų skaičiumi ir juos atitinkančio turto verte. Atitinkamo turto portfelio vienetų vertės taip pat gaunamos iš atitinkamų turto valdytojų. Ji vertinama tikrąja verte, pokyčius atspindint pelno (nuostolių) ataskaitoje, kad atitinkamo turto atžvilgiu būtų išlaikytas tas pats apskaitos metodas.

Finansiniai įsipareigojimai pagal kitas draudimo sutartis reiškia pagal sutartis sumokėtas įmokas, prie kurių pridedamos garantuotos palūkanos ir iš kurių atimami mokesčiai ir rizikos

priemokos. Klientui tai dažnai vadinama santaupų rezervu. Jei garantuota palūkanų norma yra didesnė nei leidžia teisės aktai, tuomet šiai virš ribos esančiai daliai skaičiuojamas papildomas įsipareigojimas.

Finansiniai įsipareigojimai, dengiantys dar nesumokėtas išmokas. Tai nustatytos priemokos iš pelno arba investiciniai arba santaupų rezervai pareikalautoms išmokėti, bet dar neišmokėtoms sumoms.

Finansiniai įsipareigojimai dėl kitų, pirmiau nenurodytų priežasčių, esant reikalui.

Visi įsipareigojimai, išskyrus tuos, kurie yra susiję su investicinėmis sutartimis, yra įsipareigojimai, susiję su sutartimis su SDE, kai 7 TFAS neleidžia naudoti tikrosios vertės.

Draudimo techniniai atidėjiniai

Draudimo techniniai atidėjiniai apima draudimo komponento įsipareigojimus.

Gyvybės draudimo atidėjinyje

Gyvybės draudimo atidėjinyje reiškia tuos balanse numatytus įsipareigojimus draudėjams, kurie priskiriami prie draudimo komponentų. Gyvybės draudimo atidėjinį gali sudaryti draudimo statistinis atidėjinyje, nepakankamumo atidėjinyje ir negautų įmokų atidėjinyje. Draudimo statistinis atidėjinyje yra būsimų išmokų (žalų, išlaidų) dabartinė vertė atsižvelgiant į pelningumą, atėmus kiekvienai sutarčiai atskirai paskaičiuotas būsimas įmokas. Vertinant šiuos įsipareigojimus, naudojamos kelios prielaidos, tokios, kaip prielaidos dėl mirtingumo, diskonto koeficiento ir būsimų administracinių išlaidų. Prielaidos iš esmės yra tokios pačios, kuriomis naudojamos nustatant kainas (draudimo sutarties sudarymo momentu). Nepakankamumo atidėjinyje naudojamas įsipareigojimų pakankamumo testo rezultatui nustatyti. Negautų įmokų atidėjinyje skaičiuojamas, naudojantis *pro rata temporis* (proporcingai laikui) metodu.

Atidėjiny s dėl būsimų priemokų iš pelno

Atidėjiny s dėl būsimų priemokų iš pelno reiškia sumą, kuri ateityje gali būti paskiriama draudėjų arba sutartyse nustatytų naudos gavėjų naudai papildomai prie garantuoto pelno. Atidėjiny s dėl būsimų priemokų iš pelno, atsižvelgiant į dabartinius ūkinius metus, bus suformuotas, kai tik vadovybė galės tikėtis, kad šiais metais bus teigiamos priemokos iš pelno. Atidėjiny s bus koreguojamas, kai tik vadovybė galės susidaryti nors kiek kitokius lūkesčius dėl priemokų iš pelno už šiuos ūkinius metus.

Teisės aktai nenumato konkrečios pelno dalies, kuri turi būti paskirstoma. Dalyvavimo pelne norma konkrečiai sutarčių grupei skaičiuojama remiantis bendrais ankstesnių metų finansiniais rezultatais, taip pat investicijų rezultatu, sutarčių grupės pelningumu per atitinkamų sutarčių laikotarpį, įskaitant ankstesnių ir būsimų laikotarpių pelningumą, garantuotų palūkanų suma, bendra investicine aplinka ir galiausiai gyvybės draudimo bendrovių ir kitų panašių finansinių produktų pelningumu, jų mokumu ir kitais atitinkamais duomenimis. Dalyvavimas pelne konkrečiai sutarčiai skaičiuojamas kaip tam tikra suma, remiantis dalyvavimo pelne norma ir vidutiniu atidėjiniu.

Metų pabaigoje (iki xxxx m. gruodžio 31 d. balanso dienos) Stebėtojų taryba priima sprendimą dėl priemokų iš pelno galutinių sumų ir normų, tuomet jos tvirtinamos akcininkų susirinkime. Sprendimas dėl priemokų iš pelno reiškia, kad metų pabaigoje atidėjiny s būsimoms priemokoms iš pelno bus sumažintas, o finansiniai įsipareigojimai, susiję su (nustatytomis) priemokomis iš pelno bus atitinkamai padidinti.

Nesumokėtų išmokų atidėjiniai

Nesumokėtų išmokų atidėjiniai sudaromi, siekiant padengti išmokas dėl žinomų ar nežinomų žalų, kurios jau įvyko, bet dar neapmokėtos, kartu su pradėtomis mokėti išmokomis (tokiomis, kaip išmokos suėjus draudimo sutarties terminui arba nutraukus sutartį) ir su

apskaičiuotomis atitinkamų žalų reguliavimo išlaidomis, atsirandančiomis iš sutarčių draudimo komponento. Nesumokėtų išmokų atidėjiniai dėl jau žinomų žalų vertinami kiekvienu atskiru atveju. Atidėjiny s dėl žalų, kurios jau patirtos, bet apie kurias dar nepranešta, vertinamas arba remiantis ankstesne statistika, arba pagal atitinkamų institucijų vietines rekomendacijas. Atskirtas indėlio komponentas į numatomų išmokėjamų atidėjinius neįtraukiamas, bet pripažįstamas kaip finansinis įsipareigojimas.

Įsipareigojimų pakankamumo testas

Su draudimo sutartimis susiję įsipareigojimai paprastai apskaičiuojami remiantis pastoviomis ir gana atsargiomis prielaidomis dėl būsimų mirtingumo tendencijų, investicijų pajamingumo, išlaidų ir sutarčių nutraukimo. Kartą per metus atliekamas įsipareigojimų pakankamumo testas, siekiant nustatyti, ar įsipareigojimai yra pakankami, atsižvelgiant į esamas prielaidas. Prielaidų darymo procesas aprašytas vidinėje tvarkoje, patvirtintoje Bendrovės Valdybos. Testo metu apskaičiuoti įsipareigojimai lygūs mokėjamų (draudimo išmokų, išlaidų), kurie turi būti atlikti pagal sutartį ateityje, diskontuoti vertei, atėmus ateityje draudėjų mokėtinų draudimo įmokų diskontuotą vertę, diskontavimui skaičiuoti naudojant nerizikingo pajamingumo kreivę ir geriausias įmanomas prielaidas esamu momentu.

Jei, atlikus įsipareigojimų pakankamumo testą nustatoma, kad įsipareigojimų vertė yra pakankama, jie nekeičiami.

Tačiau jei testas parodys, kad bendra įsipareigojimų suma yra nepakankama, tuomet visa trūkstama suma pripažįstama pelno ir nuostolio ataskaitoje.

Apmokėtos draudimo žalos ir su žalų sureguliuavimu susijusios išlaidos

Apmokėtas draudimo žalas sudaro:

- su draudimo komponentu susijusios išmokos, kurios mokamos

esant draudiminiams įvykiams, susijusiems su mirtimi, nelaimingais atsitikimais arba ligomis ataskaitiniu laikotarpiu;

- suėjus sutarties terminui mokamą išmoką arba nutraukiant sutartį mokamas sumas, susijusias su draudimo komponentu.

Apmokėtos draudimo žalos neapima išmokų iš indėlio komponento, kadangi jis naudojamas tik atitinkamam finansiniam įsipareigojimui mažinti.

Su žalų sureguliuavimu susijusios išlaidos reiškia tiesiogines ir paskaičiuotas išlaidas, kurios yra susijusios su mokamų žalų apdorojimu ir mokėjimu ir tokių išmokų kaip, pavyzdžiui, žalų reguliavimo personalo atlyginimas arba mokesčiai, susiję su naudojimosi ekspertų paslaugomis, administravimu.

1.9. Perdraudimo sutartis

Perdraudimo sutartis yra sutartis, kuri atitinka 4 TFAS reikalavimus draudimo sutartims ir kurios pagrindu Bendrovė (perdraudėjas) gali gauti kompensaciją iš kito draudiko (perdraudiko), jei jai tenka mokėti kompensaciją pagal kitą jos sudarytą draudimo sutartį.

Bendrovė perduoda savo prisiimtą draudimo riziką įmonei „Mandatum Life Insurance Company Limited“ vykdydama savo įprastinę su savo pagrindinėmis paslaugomis susijusią ūkinę veiklą. Perdraudimas vykdomas rizikos pagrindu. Tai reiškia, kad perdraudimo susitarimai susiję tik su Bendrovės sudarytų sutarčių draudimo komponentu ir nėra susiję su atskirtais indėlio komponentais ir finansiniais įsipareigojimais.

Į ataskaitas įtraukti šie persidraudimo straipsniai:

Persidraudimo įmokos, kurias Bendrovė moka perdraudikui. Pelno (nuostolio) ataskaitoje tai mažina bendrą įmokų sumą;

Persidraudimo komisiniai, kuriuos perdraudikas mokės Bendrovei už kai kurias sutartis. Šios sumos įtrauktos į pajamų ataskaitą prie kitų pajamų;

Tiek persidraudimo įmokos, tiek persidraudimo komisiniai apskaitomi

atliekant mėnesinius skaičiavimus ir kaupimo principu;

Įsipareigojimų perdraudikų dalis (kurią sudaro perdraustos sumos, susijusios su numatomų išmokėjimų atidėjimais) apskaitoma balanso turto dalyje kaip perdraudikų turtas. Pajamų ataskaitoje išmokėtų išmokų ir techninių atidėjinių pokyčio perdraudikų dalis sumažina bendrą išmokėtų išmokų ir techninių atidėjinių pokyčio sumą. Išmokėtų išmokų ir numatomų sumokėti išmokų atidėjinių dalis, tenkanti perdraudikams dažniausiai vertinama individualiai.

Perdraudimo sutartys neatleidžia Bendrovės nuo įsipareigojimų draudėjams.

Tikrieji pinigų srautai tvarkomi pagal balanso likučius ir yra nesusiję su kaupimo laikotarpiais.

1.10. Finansiniai įsipareigojimai, išskyrus įsipareigojimus pagal draudimo sutartis

Finansiniai įsipareigojimai apima tiekėjams mokėtinas sumas, sukauptas išlaidas ir kitus trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus. Šie straipsniai pripažįstami, kai jie tampa mokėtini ir pirmą kartą vertinami tikrąja gauto atlygio verte, atėmus sandorio išlaidas. Finansiniai įsipareigojimai toliau pripažįstami jų amortizuota savikaina, naudojant galiojančios palūkanų normos metodą.

Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai pripažįstami balanse, kadangi suma, kuri turi būti sumokėta kaip trumpalaikių finansinių įsipareigojimų amortizuota savikaina, paprastai lygi jų nominaliai vertei.

Finansinis įsipareigojimas daugiau nebepripažįstamas, jei įsipareigojimas įvykdomas, panaikinamas arba baigiasi jo galiojimo terminas.

Tarp finansinių įsipareigojimų buhalterinės vertės ir tikrosios vertės jokio esminio skirtumo nėra.

1.11. Kitokios pajamos

Kitokios pajamos apima pajamas iš komisinio atlyginimo už

tarpininkavimą kitiems draudikams, už tarpininkavimą investiciniams fondams bei pajamas iš materialiojo turto pardavimo.

1.12. Išlaidos

Veiklos išlaidos skirstomos į įsigijimo išlaidas, administracines išlaidas, investicines išlaidas ir žalų sureguliuojamų išlaidas. Bendrasis išlaidų paskirstymo pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniams principas: išlaidos, kurias galima tiksliai identifikuoti (komisinis atlyginimas tarpininkams ir kt.), tiesiogiai priskiriamos atitinkamam straipsniui. Jei išlaidų tiksliai identifikuoti negalima (biuro išlaidos, patalpų išlaidos ir kt.), taikomas proporcinis paskirstymas.

Įsigijimo išlaidos yra susijusios su draudimo sutarčių pardavimu. Įsigijimo išlaidos apima tiesiogines išlaidas, pvz., komisinį atlyginimą tarpininkams, įvairias draudimo dokumentų tvarkymo ir sutarčių priskyrimo portfeliui išlaidas, sutarčių sudaryme tiesiogiai dalyvaujančių darbuotojų išlaidas, ir netiesiogines išlaidas, pvz., reklamos išlaidas ir sutarčių išrašymo administracines išlaidas.

Administracinės išlaidos yra susijusios su įmokų surinkimu, portfelių administravimu, draudimo išmokų tvarkymu. Administracinės išlaidos apima su draudimo veikla susijusias išlaidas, neįtrauktas į įsigijimo išlaidas, žalų sureguliuojamų išlaidas, investicines išlaidas. Kitos išlaidos, patirtos Bendrovės interesais, pvz., atlyginimas auditoriams ir mokesčių konsultantams, priežiūros mokesčiai ir mokėjimai profesionalų asociacijoms, irgi įtraukiamos į administracines išlaidas.

Su žalų sureguliuojamų susijusios išlaidos – žr. 1.8 komentarą.

Investicinės išlaidos apima tiesiogines išlaidas, susijusias su investicinių portfelių administravimu ir valdymu, finansinio turto įsigijimo sandorių išlaidas, kitas netiesiogines išlaidas, priskirtas investicinėms išlaidoms proporcinio paskirstymo metodu.

1.13. Veiklos nuoma

Nuomos sutartys, pagal kurias žymi rizikos ir iš nuosavybės gaunamos naudos dalis tenka nuomotojui, priskiriamos veiklos nuomai ir įtraukiamos į nuomotojo balansą.

Turtas, įsigytas veiklos nuomos sutarties galiojimo laikotarpiu, į Bendrovės balansą neįtraukiamas. Mokėjimai pagal veiklos nuomos sutartis pripažįstami išlaidomis nuomos laikotarpiu pagal tiesinį principą.

Veiklos nuoma įtraukiama į veiklos išlaidas kaip nuomos išlaidos. Nuomos įsipareigojimai yra parodyti 3.24 komentare.

1.14. Privalomasis rezervas

Pagal Komercinio kodekso nuostatas, Bendrovė kasmet mažiausiai 5% savo grynojo pelno turi skirti privalomajam rezervui, kol rezervo suma pasieks 10% įstatinio kapitalo dydžio. Privalomojo rezervo sumos negalima paskirstyti dividendams, tačiau ji galima naudoti nuostoliams padengti ir akciniam kapitalui didinti.

1.15. Pelno mokesčiai

Pagal galiojančius Estijos įstatymus, nepaskirstytasis juridinių asmenų pelnas neapmokestinamas, todėl nėra atidėtojo pelno mokesčio turto ir įsipareigojimų, susijusių su Estijoje vykdomomis operacijomis. Tačiau Estijoje apmokestinami dividendai, išmokėti iš nepaskirstytojo pelno. 2014 m. sausio 1 d., kaip ir 2013 m., šio mokesčio tarifas buvo 21/79 grynosios dividendų sumos (21% pelno iki atskaitant mokesčius). Dividendų pelno mokeskis pajamų ataskaitoje pripažįstamas kaip pelno mokesčio išlaidos tuo laikotarpiu, kuriuo dividendai buvo paskelbti, neatsižvelgiant į tai, už kurį laikotarpį dividendai buvo paskelbti, arba į tą momentą, kada dividendai išmokami. 2013-12-31 Bendrovės nepaskirstytasis pelnas buvo 3 285 tūkst. eurų. Didžiausias galimas mokesstinis įsipareigojimas, susijęs su dividendų išmokėjimu, yra nurodytas 3.12 komentare.

Latvijos ir Lietuvos filialai moka metinį pelno mokestį, apskaičiuojamą pagal vietos mokesčių įstatymus.

Lietuvoje standartinis pelno mokesčio tarifas 2013 ir 2012 m. buvo 15%.

Lietuvos padalinys 2013 m. uždirbo 3 137 748 Lt pelno. Atsižvelgiant į draudimo sutarčių terminą, buvo atliktos korekcijos: ilgalaikių ir trumpalaikių sutarčių administravimo išlaidos buvo padalytos proporcingai šių sutarčių grupių uždirbtoms draudimo įmokoms.

Apmokestinamasis pelnas sumažėjo, nes leidžiama atskaityti visas investicines pajamas iš techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų bei atskaityti dalį techninių atidėjinių pokyčio (trumpalaikių sutarčių atveju). Su ilgalaikėmis (daugiausiai nei 10 metų) sutartimis susijusios pajamos ir išlaidos neapmokestinamos. Atlikus korekcijas, apmokestinamasis 2013 m. rezultatas buvo 914 111 Lt pelnas.

Dėl sukauptų mokesčių nuostolių, filialas Lietuvoje neturi mokėti pelno mokesčio. 2013 m. gruodžio 31 d. į tolimesnius laikotarpius perkelti mokesčiai nuostoliai sudaro 47 994 006 Lt ir yra parodyti šioje lentelėje:

Mokestiniai metai	Mokesčių nuostolių suma (Lt)
2003	6 836 074
2004	17 970 885
2005	21 852 424
2007	1 334 623

Mokesčiai nuostoliai į tolimesnius laikotarpius gali būti perkelti neribotai.

Atidėtasis pelno mokestis atspindi grynąjį mokestį, kuris susidaro dėl laikinų skirtumų tarp turto ir įsipareigojimų buhalterinės vertės finansinės atskaitomybės tikslams ir sumų, kurios naudojamos pelno mokesčio paskaičiavimo tikslams.

Atidėtųjų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra vertinami pagal mokesčių tarifus, kurie turėtų būti taikomi apmokestinamam pelnui tais metais, kuriais, kaip tikimasi, tokie laikini skirtumai išnyks, vadovaujantis balanso sudarymo dieną galiojančiais arba iš esmės galiojančiais tarifais. Atidėtųjų mokesčių turtas

pripažįstamas balanse tiek, kiek vadovybė tiki, kad jis bus realizuotas numatomoje ateityje, remiantis apmokestinamo pelno prognozėmis. Jei tikėtina, kad dalis atidėtųjų mokesčių turto nebus realizuota, ši atidėtųjų mokesčių turto dalis finansinėse ataskaitose nepripažįstama.

Bendrovės Latvijos filialo mokesčių laikotarpiu uždirbtam pelnui taikomas 15% pelno mokesčio tarifas.

2013 m. gruodžio 31 d. Bendrovės Latvijos filialas turėjo mokesčių nuostolių, perkeltų iš ankstesnių mokesčių laikotarpių. Perkeltieji mokesčiai nuostoliai yra parodyti šioje lentelėje:

Mokestiniai metai	Mokesčių nuostolių suma (LVL)
2006	1 311 058
2008	667 504
2009	211 121
2010	179 047
2011	457 629
2012	464 207
2013	469 480

Bendrovės Latvijos filialas turi teisę perimti ankstesniais laikotarpiais sukauptus bendrovės „AAS Sampo Dzīvība“ mokesčius nuostolius ir pritaikyti juos mokesčio laikotarpio, kuriuo atliktas sujungimas, bei chronologine tvarka vėlesnių mokesčių laikotarpių Latvijos filialo apmokestinamam rezultatui.

Mokesčiai nuostoliai, kurie susidarė iki 2007 metų, gali būti dengiami chronologine tvarka iš apmokestinamų pajamų, gautų per kitus aštuonis mokesčių laikotarpius; mokesčiai nuostoliai, kurie susidarė pradedant nuo 2008 metų, gali būti dengiami chronologine tvarka iš apmokestinamų pajamų, gautų per kitus laikotarpius.

Atidėtasis mokesčių turtas nesuformuotas, nes Bendrovė nenumato realizuoti atidėtojo mokesčių turto.

1.16. Apskaitos politikos gairės, dėl kurių reikia vadovybės sprendimo, ir pagrindiniai vertinimų

neaiškumų metinėje ataskaitoje šaltiniai

Rengiant ataskaitas pagal TFAS, reikalingi vadovybės vertinimai ir prielaidos, kurios turi įtakos finansinėse ataskaitose nurodomoms pajamoms, išlaidoms, turtui, įsipareigojimams ir nebalansiniams įsipareigojimams. Taikant apskaitos principus taip pat reikia priimti sprendimus. Gauti vertinimai yra pagrįsti balanso sudarymo dieną turima informacija. Vertinimai remiasi praeityje įgyta patirtimi ir prielaidomis balanso sudarymo dieną dėl labiausiai tikėtinų įvykių ateityje.

Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo vertinimų ir prielaidomis grįstų rezultatų. Bet kokie vertinimų pokyčiai bus pripažįstami tiek tais finansiniais metais, kuriais toks vertinimas peržiūrimas, tiek visais vėlesniais laikotarpiais.

Gyvybės draudimo bendrovės pagrindinės prielaidos dėl ateities ir pagrindiniai su vertinimais balanse susiję neaiškumai siejami, pavyzdžiui, su prielaidomis, kurios naudojamos draudimo statistikos skaičiavimuose ir su nekotiruojamo finansinio turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatymu. Bendrovės požiūriu, apskaitos principai dėl šių sričių yra patys sudėtingiausi, vertinimų ir prielaidų dėl jų naudojimas yra pats reikšmingiausias.

Draudimo statistikos prielaidos

Draudimo įsipareigojimų vertinimas visuomet turi savyje neaiškumo, kadangi techniniai atidėjiniai yra pagrįsti vertinimais ir prielaidomis dėl būsimų žalų. Vertinimai yra paremti statistika, kuri gaunama iš Bendrovės balanso sudarymo dieną turimos informacijos apie praeityje patirtas žalas.

Su vertinimais susijęs neaiškumas paprastai yra didesnis vertinant naujus draudimo portfelius arba portfelius, kuriuose nuostolio išsiaiškinimas užima daug laiko, kadangi dar nėra išsamios žalų statistikos. Greta praeities duomenų, vertinant draudimo įsipareigojimus atsižvelgiama į kitus klausimus, tokius kaip žalų kitimas, nepadengtų žalų suma, teisės aktų pasikeitimai, teismų nutartys ir bendra ekonominė situacija.

Apskaičiuodama techninius atidėjinius ir finansinius įsipareigojimus, priklausomai nuo sutarties, bendrovė taiko 2,5%–4% diskonto koeficientą. Toliau esančioje lentelėje parodytos draudimo techninių atidėjimų ir finansinių įsipareigojimų (išskyrus investicinio gyvybės draudimo*) proporcijas pagal diskonto koeficientus.

Diskonto koeficient-	2012-12-31	2013-12-31
----------------------	------------	------------

tas		
0%	0%	6%
2,0%	0%	0%
2,5%	3%	4%
3,0%	9%	3%
3,5%	59%	55%
4,0%	29%	32%

* Įtraukiant finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie padengia mokėtinas išmokas, kaip nurodyta pastaboje 2.3.

Draudimo įsipareigojimams taikomos draudimo statistinės prielaidos taip pat aptariamose dalyje „Rizikos valdymas“, o būtent su draudimo rizika susijusiame 2.6 komentare, prie atidėjinių pakankamumo testo 3.10 ir 3.11 punktuose ir prie draudimo techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų, taip pat pagrindinių prielaidų pokyčių 3.8 – 3.10 punktuose.

2. Rizikos valdymo ataskaita

2.1. Pagrindinės rizikos ir rizikos valdymo apžvalga

Rizikos valdymo apžvalga

Rizika yra svarbi ir neatskiriama Bendrovės veiklos ir verslo aplinkos dalis. Kalbant apie finansinio sektoriaus bendroves apskritai, pagrindinės verslo kompetencijos apima rizikos veiksnių vertinimą ir tinkamą bet kokios galinčios kilti rizikos valdymą. Aukštos kokybės rizikos valdymas yra būtina verslo valdymo sąlyga.

Vienintelis bendrovės akcininkas yra „Mandatum Life Insurance Company Ltd“, kuris savo ruožtu priklauso įmonių grupei „Sampo“. Bendri rizikos valdymo ir vidinės kontrolės principai, taip pat funkcijų padalijimas tarp antrinių draudimo įmonių nustatomi įmonių grupės „Sampo“ lygmeniu. Antrinės draudimo įmonės savo veiklą organizuoja pagal šiuos principus, atsižvelgdamos į atitinkamos verslo srities specifiką. Bendrovės rizikos valdymo principai ir struktūra pateikiami toliau.

Bendrovėje pagrindiniai rizikos valdymo uždaviniai yra tokie:

- užtikrinti, kad nustatoma, vertinama ir analizuojama pelningumui įtakos turinti rizika, taip pat kita esminė rizika;
- užtikrinti, kad rizika yra tinkamai įkainota ir kad investicijų rizikos grąža yra pakankama;
- užtikrinti, kad kapitalo pakanka, atsižvelgiant į esamą ūkinės veiklos riziką ir esamą aplinką;
- riboti ir švelninti Bendrovės finansinių rezultatų ir vertės svyravimus;
- užtikrinti bendrą veiklos efektyvumą, kokybę, saugumą ir tęstinumą.

Kad šie uždaviniai būtų įvykdyti, Bendrovės rizikos valdymo procesuose yra numatytos šios užduotys:

- funkcijų, kurios yra būtinos efektyviai ir aukštos kokybės veiklai, apibrėžimas ir aiškus padalinimas;
- su ūkine veikla ir verslo aplinka susijusios rizikos nustatymas ir nuolatinis stebėjimas;
- pagrįstas draudimo sutarčių įkainojimas ir investicijų rizikos / grąžos santykio įvertinimas, kas yra būtina sąlyga norint bėgant laikui pasiekti nusistatytus finansinius rezultatus ir pelningumą;
- rizikos valdymas ir įsipareigojimų, investicijų ir veiklos procesų rizikos koregavimas, siekiant išlaikyti protingo dydžio rizikos / grąžos santykį. Valdymo funkcijos ir įgaliojimai yra nustatyti atskiruose dokumentuose;
- rizikos, rezultatų ir pelningumo vertinimas ir ataskaitų apie juos teikimas.

Bendrovės rizikos profilis

Gyvybės draudimo pelningumas priklauso nuo investicijų rezultato, draudimo rizikos rezultato ir išlaidų rezultato. Investicijų rezultatas yra skirtumas tarp turto, išskyrus turtą, dengiantį finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, investicinės grąžos, ir tarp išlaidų garantuotoms ir kitokioms palūkanoms bei priemokoms iš pelno, didinančių techninius atidėjinius ir finansinius įsipareigojimus. Investicinio gyvybės draudimo sutartyse investicijų rizika tenka klientui; tačiau Bendrovė vis tiek patiria tam tikrą investicinę riziką dėl investicinio turto valdymo proceso specifikos ir galimo nedidelio investicinio turto ir įsipareigojimų neatitikimo. Draudimo rizikos rezultatas yra skirtumas tarp faktiškai patirtų žalų ir tariamos žalų sumos, į kurią atsižvelgiama nustatant kainas. Išlaidų rezultatas gaunamas iš sutarčių mokesčių išlaidoms padengti atėmus faktiškai patirtas išlaidas.

Be pirmiau aptartų rizikos rūšių, Bendrovė patiria veiklos riziką ir verslo riziką, susijusią su vidinių procesų sutrikimais arba ekonominės

aplinkos pokyčiais. Tokia rizika yra būdinga visoms verslo sritims.

Bendrovės rizikos veiksniai galima suskirstyti į keturias pagrindines kategorijas: draudimo rizika; rinkos rizika; kredito rizika ir veiklos rizika. Draudimo rizikos veiksniai yra susiję su tam tikros draudimo rūšies padengiama rizika ir su specifiniu draudimo veiklos procesu. Rinkos rizika atsiranda dėl turto rinkos kainų lygio ar nepastovumo. Kredito rizika – tai rizika, kad vertybinių popierių emitentai, sutarčių šalys ir tarpininkai, su kuriais yra susijusi Bendrovės prisiimta rizika, nevykdys įsipareigojimų ir kad pasikeis jų kredito reitingas. Veiklos rizika – tai rizika, kylanti iš Bendrovės veiklos rūšies ir pobūdžio. Tai apima tiesioginius ar netiesioginius nuostolius, atsirandančius dėl netinkamų ar nesėkmingų vidaus procesų, darbuotojų ar sistemų arba dėl išorės įvykių.

Bendrovė atlieka draudimo sutarčių portfelio pelningumo analizę, pagrįstą įvairiais ateities scenarijais, atsižvelgdama į Bendrovės išlaidų dinamiką, investicijų grąžą, žalų dinamiką, naujas veiklos apimtis ir kitokius parametrus. Ši analizė padeda geriau suprasti Bendrovės rizikos pobūdį ir leidžia numatyti galimas ateities tendencijas.

Bendrovei tenkančios rizikos pokyčiai ir Bendrovės mokumas 2013 m. metais bus aprašyti atitinkamuose šios ataskaitos skyriuose.

Tačiau pagrindiniai dalykai, susiję su minėtose srityse 2013 m. metais pasiektais rezultatais, būtų šie:

- investicinio gyvybės draudimo įsipareigojimai padidėjo dėl naujų įmokų ir geros investicinės grąžos investicinio gyvybės draudimo fonduose;
- bendra draudimo rizika kiek padidėjo, tačiau bendroji draudimo rizikos pozicija iš esmės nepasikeitė;
- Bendrovės techninių atidėjinių ir nuosavo kapitalo portfelių investicinė grąža buvo teigiama, tačiau kiek

mažesnė nei garantuotos tradicinių kaupiamųjų produktų palūkanos;

– dėl veiklos metu patirtų nuostolių sumažėjo Bendrovės mokumo perviršis.

Rizikos valdymas

2013 m. Bendrovė toliau stiprino savo rizikos valdymo sistemą ir įgyvendino rizikos valdymo sistemų, kurias sudaro strategijos, procesai ir atskaitomybės procedūros, kurių reikia nuolatiniams rizikų stebėjimui, valdymui ir pranešimų apie jas teikimui. Toliau aprašoma Bendrovės rizikos valdymo sistema.

Bendrovė taiko įmonių grupės „Sampo“ apibrėžtus rizikos valdymo principus, kuriuos formuluojant atsižvelgta į gyvybės draudimo bendrovės specifiką. Be to, Bendrovė yra patvirtinusi Bendrovės rizikos valdymo politiką.

Bendra atsakomybė už rizikos valdymą ir vidinės kontrolės sistemos Bendrovėje tinkamumą tenka Valdybai, kuri atsako už aktyvų visų rizikų valdymą ir kuri taip pat vadovaujasi aiškiais Bendrovės Stebėtojų tarybos pateiktais nurodymais. Valdyba informuoja Stebėtojų tarybą apie galimas rizikas ir pavojus ir teikia veiksmų planus, skirtus tokiai rizikai ir pavojams valdyti.

Viena Valdybos narė yra paskirta rizikos valdytoja, atsakinga už bendrą rizikos valdymo klausimų koordinavimą ir už su rizikos valdymu susijusių sprendimų įgyvendinimo stebėjimą. Savo pareigomis ji dalinasi su dar vienu atsakingu asmeniu, kuris yra atskaitingas šiai Valdybos narei.

Rizikos valdymo komitetas (RVK) organizuoja ir stebi rizikos valdymą visose rizikos srityse, vadovaudamasis tiek išoriniais, tiek vidiniais reikalavimais ir gairėmis. RVK dirba asmenys, atsakingi už kiekvieną rizikos sritį (veiklos riziką, turto ir įsipareigojimų riziką, draudimo riziką, teisinę ir reikalavimų nesilaikymo riziką, verslo ir reputacijos riziką). RVK posėdžiai šaukiami kiekvieną ketvirtį. RVK vadovauja Bendrovės rizikos valdytojas. RVK posėdžių protokolai reguliariai pateikiami Bendrovės Valdybai. Be kitokių

funkcijų, RVK dar organizuoja kasmetinį rizikos įsivertinimą ir rengia veiksmų planus rizikai sušvelninti.

Operacinės rizikos valdymo komitetas (ORVK) organizuoja veiklos rizikos valdymą, įskaitant verslo tęstinumo planavimą. ORVK posėdžiai šaukiami kiekvieną ketvirtį. ORVK pirmininkas ir RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės rizikos valdytojas. ORVK uždaviniai yra tokie:

- analizuoti realiai įvykusius ir vos neįvykusius incidentus, susijusius su veiklos rizika;
- stebėti kiekybinius veiklos rizikos rodiklius;
- rengti ir atnaujinti Bendrovės nenumatytų atvejų ir veiklos atkūrimo planą, organizuoti jo testavimą ir mokymus su juo susijusiais klausimais;
- dalyvauti stebint paslaugų perdavimą išorės tiekėjams.

Turto ir įsipareigojimų komitetas (TĮK) atsako už balanso rizikos (rinkos rizikos, palūkanų normos rizikos, likvidumo rizikos, valiutų rizikos ir kredito rizikos) valdymą, įskaitant turto ir įsipareigojimų derinimą. Už grynųjų pinigų valdymą atsako finansų skyrius; tačiau apie grynųjų pinigų valdymo rezultatus turi būti pranešta TĮK. TĮK posėdžiai šaukiami kiekvieną ketvirtį. TĮK pirmininkas ir RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį yra Bendrovės verslo kontrolierius. TĮK uždaviniai yra tokie:

- dalyvauti planuojant trumpalaikes ir ilgalaikes investicijas;
- stebėti investavimo rezultatų, investicijų portfelio ir jo pokyčių, turto pasiskirstymo ir limitų, rinkos rizikų, rinkos naujienų ir trumpalaikių pokyčių, likvidumo ir valiutų pozicijų stebėjimą;
- stebėti įvairias su investicijomis susijusias ataskaitas ir prielaidas stebėjimą;
- stebėti išorės tiekėjams perduotą investavimo veiklą.

Bendrovės investavimo strategiją kasmet tvirtina Stebėtojų taryba. Valdybos nariams teikiamos mėnesinės investavimo ataskaitos.

Bendrovės „Sampo plc“ investicinė organizacija priima kasdieninės veiklos investicinius sprendimus, remiantis

Bendrovės investavimo politikoje nustatytais principais.

Draudimo rizikas paprastai stebi Bendrovės aktuarijų skyrius ir rizikos draudikai. RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės vyriausiasis aktuarijus. Aktuarijų skyrius stebi tarifų ir kainų tinkamumą ir praneša Valdybai ir Stebėtojų tarybai, jei reikia keisti tarifus. Stebėtojų taryba tvirtina pagrindinius tarifus ir produktų kainas, nustato maksimalų draudimo rizikos dydį, kurį Bendrovė gali išlaikyti sau, ir tvirtina perdraudimo politiką. Aktuarijų skyrius nuolat stebi techninių atidėjinių pakankamumą ir praneša Valdybai ir Stebėtojų tarybai, jei reikia keisti skaičiavimo pagrindą. Pagrindinius techninių atidėjinių skaičiavimo pagrindo pakeitimus tvirtina Stebėtojų taryba. Aktuarijų skyrius rengia ir teikia Valdybai įvairias mėnesines arba ketvirtines ataskaitas.

Teisės ir reikalavimų laikymosi skyrius atsako už rizikos valdymą teisės ir reikalavimų laikymosi rizikos srityse. RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės vyriausiasis teisininkas ir reikalavimų laikymosi direktorius.

Už verslo ir reputacijos rizikų valdymą atsako Valdyba ir veiklos sričių valdytojai. RVK narys, atsakingas už šią rizikos sritį, yra Bendrovės generalinis direktorius.

Verslo padalinių privalo nustatyti, įvertinti, stebėti ir valdyti savo pačių rizikas ir bei įgyvendinti pakankamą vidinę kontrolę.

Vidaus auditas vertina vidaus kontrolės sistemos ir kitų valdymo sistemos sudedamųjų dalių pakankamumą ir veiksmingumą. Metinis vidaus audito veiklos planas yra paremtas atliktomis rizikos analizėmis. Audito ataskaitose pateikiamos audito išvados ir rekomendacijos, taip pat su jomis susiję vadovų komentarai ir sprendimai. Vėliau atliekamas pakartotinis auditas siekiant patikrinti, kaip vykdomos audito rekomendacijos. Jei įmanoma, pirmenybė paprastai suteikiama automatinei kontrolei, kad būtų sukurtos veiksmingos vidaus kontrolės sistemos.

2.2. Kapitalo valdymas

Kapitalo sandara ir kapitalo valdymas

Kapitalo valdymo tikslas yra užtikrinti turimo kapitalo pakankumą, atsižvelgiant į rizikos veiksnius, susijusius su Bendrovės veikla ir verslo aplinka.

Draudimas – itin reguliuojama veikla, kuriai yra nustatytos minimalaus kapitalo ir kapitalo struktūros taisyklės. Kapitalas čia reiškia nuosavą kapitalą, sudarytą iš įstatinio kapitalo, akcijų priedų, privalomojo rezervo, kitų rezervų ir nepaskirstyto pelno. Bendrovė savo kapitalą vertina pagal teisės aktais nustatytus reikalavimus kapitalui, atsižvelgdama į Bendrovės strateginę plėtrą.

Pastaraisiais metais savininkai priėmė sprendimą neišmokėti dividendų; be to,

nebuvo poreikio įsigyti papildomo kapitalo.

Įstatyminiai kapitalo reikalavimai

Estijos Draudimo veiklos įstatyme nustatyti trys reikalavimai gyvybės draudimo bendrovės kapitalui:

- gyvybės draudimo bendrovės įstatinis kapitalas turi būti ne mažesnis nei trys milijonai eurų (įstatymo 56 paragrafas);
- turima mokumo atsarga turi būti ne mažesnė nei minimali mokumo atsarga, kuri yra 3,5 milijono eurų (įstatymo 71 paragrafas);
- mokumo atsarga turi būti ne mažesnė nei reikalaujama mokumo atsarga, apskaičiuota pagal 73 paragrafe pateiktą algoritmą.

Įmonės mokumo atsargos apibrėžimas pateiktas įstatymo 67 paragrafe. Ši atsarga apima apmokėtą akcinį kapitalą ir susijusius akcijų priedus, suformuotą rezervą ir nepaskirstytąjį pelną atėmus nematerialųjį turtą; patirtus nuostolius; dalyvavimą kitose finansinėse įstaigose, išpirktų išdo akcijų įsigijimo savikainą ir kitus komponentus, kuriuos, gavus išankstinį Finansinės priežiūros tarnybos leidimą, galima pridėti prie subordinuotųjų įsipareigojimų ar kitų garantijų be apibrėžto termino.

Bendrovė neturi turto, kuris mažintų mokumo atsargą, ar pridėtinų subordinuotųjų įsipareigojimų. Todėl Bendrovės mokumo atsarga iš esmės lygi balanse nurodytam nuosavam kapitalui.

Lentelė Nr. 2-1: Kapitalo reikalavimų vykdymas

Tūkstančiais eurų	2012-12-31	2011-12-31	2010-12-31	2009-12-31	2008-12-31
Akcinio kapitalo reikalavimas (įst. 56 para.)	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Bendrovės akcinis kapitalas	3 516	3 516	3 516	3 515	3 515
Perviršis	516	516	516	515	515
Minimali mokumo atsarga (įst. 71 para.)	3 700	3 500	3 500	3 200	3 200
Bendrovės mokumo atsarga	9 810	10 245	9 323	9 165	8 014
Perviršis	6 110	6 745	5 823	5 665	4 814
Reikalaujama mokumo atsarga (apskaičiuota pagal įst. 73 para.)	2 496	2 413	2 338	2 411	2 003
Bendrovės mokumo atsarga (turima mokumo atsarga)	9 810	10 245	9 323	9 165	8 014
Perviršis	7 314	7 832	6 985	6 754	6 011

2.3. Rinkos rizika

Rinkos rizika yra susijusi su finansinių rezultatų ir mokumo svyravimais, atsiradusiais dėl finansinio turto ir įsipareigojimų, taip pat techninių atidėjinių rinkos vertės pokyčių.

Bendrovėje rinkos rizika paremta techninių atidėjinių palūkanų lygio ir dabartinės mokumo situacijos analize. Bendrasis visų pelno atidėjinių

požymis – garantuota norma ir priemokos.

Rinkos rizikos valdymas ir kontrolė

Rinkos rizika valdoma diversifikuojant investicijų portfelį ir nuolat stebint investicijų sudėtį, atsižvelgiant į draudimo įsipareigojimų pobūdį. Nuolat stebimas ir valdomas terminų neatitikimas tarp techninių atidėjinių ir pastoviųjų pajamų investicijų.

Bendrovės rinkos riziką dažniausiai sukelia palūkanų normos rizika, būdinga pastoviųjų pajamų turtui bei draudimo įsipareigojimams su garantuota palūkanų norma. Stebėtojų taryba kasmet tvirtina Investavimo politiką, kurioje nustatomi investavimo veiklos principai ir ribos. Siekiama išlaikyti bendrąjį reikiamą mokumą, taip pat, kad investicijos yra pakankamos ir tinkamos draudimo techniniams atidėjiniams ir finansiniams įsipareigojimams padengti.

Bendrovė valdo du portfelius:

1) investicinio draudimo portfelį sudaro turtas, kuris kaip galima tiksliau dengia atitinkamus finansinius įsipareigojimus, kai rizika tenka draudėjams;

2) Bendrovės investicinį portfelį sudaro turtas, kuriuo ketinama padengti visų šalių visus kitus draudimo techninius atidėjimus ir finansinius įsipareigojimus, išskyrus perdraudimo dalį. Šiuos įsipareigojimus garantuoja padengti Bendrovė. Šio turto valdymas reiškia, kad bendrovė taip pat vadovaujasi

reikalavimais, nustatoma apribotam turtui pagal Estijos Draudimo veiklos įstatymą (§77).

Investicinį portfelį taip pat sudaro visas kitas turtas, įskaitant nuosavą kapitalą, rezervą techniniams atidėjimams, jei, dėl įvertinimų ar apribojimų, techninių atidėjimų portfelio nepakanka padengti atitinkamus įsipareigojimus.

Rinkos rizikos kontrolė yra atskirta nuo portfelio valdymo veiklos. Turto ir įsipareigojimų komitetas reguliariai kontroliuoja Investavimo politikoje išdėstytas rinkos rizikas ir ribas ir

praneša apie jas Bendrovės Stebėtojų tarybai.

Bendrovės investicinio portfelio grąža 2013 metais siekė 3,37% (7,28% 2011 metais). Metų pabaigoje Bendrovės investicinio portfelio rinkos vertė siekė 26 625 tūkst. eurų (27 631 tūkst. eurų). Nuosavybės vertybinių popierių dalis investiciniame portfelyje išaugo nuo 4,5% iki 5,9%. Pinigų rinkos instrumentų dalis išaugo nuo 1,3% iki 5,1%, ir vyriausybinių obligacijų - sumažėjo nuo 6,2% iki 3,1%. Korporacinių obligacijų svoris nukrito nuo 88,0% iki 85,9%.

Lentelė Nr. 2-2: Bendrovės investicinio portfelio pasiskirstymas pagal turto klases

Tūkstančiais eurų	2013	2012
Iš viso nuosavybės VP	1 577	1 237
Vyriausybės obligacijos	833	1 727
Įmonių obligacijos	22 883	24 306
Pinigų rinkos priemonės	1 359	361
Iš viso fiksuotojo pajamingumo VP	25 075	26 394
Visa portfelio suma	26 652	27 631

Atkreipiame dėmesį, kad šis pasiskirstymas skiriasi nuo pasiskirstymo apskaitos tikslais pagal priemones, kuris naudojamas finansinių ataskaitų paaiškinamojo rašto pastabose. Bendrovės investiciniam portfeliui priklausanti indėlių bankuose sąskaita (151 tūkst. eurų) yra įtraukta į apskaitą kaip pinigai ir pinigų ekvivalentai.

Palūkanų normos rizika ir nuosavybės vertybinių popierių rizika

Bendrovės fiksuoto pajamingumo investicijų rizika apima palūkanų normos riziką, susijusią su rinkos palūkanų normos pokyčiais, taip pat pirkimo ir pardavimo kursų skirtumo riziką, atsirandančią dėl fiksuoto pajamingumo investicijų kreditų pirkimo ir pardavimo kursų skirtumų, lemiančių atitinkamų investicijų vertės pokyčius.

Didžiausia palūkanų normos rizika gyvybės draudimo versle yra ta, kad per ilgą laiką pastoviųjų pajamų investicijos neduos tokios grąžos, kuri būtų bent jau lygi techninių atidėjinių garantuotai palūkanų normai. Šios rizikos tikimybė didėja, rinkoje kritus ir žemame lygyje likus palūkanų normoms. Kai krenta

palūkanų normos, mokumo padėtis trumpuoju laikotarpiu gerėja, bet tuo pačiu metu didėja techninių atidėjinių palūkanų normos rizika. Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išskyrus investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus, kai riziką prisiima draudėjas) garantine palūkanų norma (tūkst. eurų) toliau pateiktoje lentelėje palyginami su investicinio portfelio turto einamuoju pelningumu.

Šią riziką ketinama riboti, atsižvelgiant į tai, kad investicinio turto struktūra būtų tinkama palūkanų normos rizikos ir infliacijos prasme taip, kad toks turtas padengtų Bendrovės techninius atidėjinius. Draudimo techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų (išskyrus investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus, kai riziką prisiima draudėjas) terminai metais

lentelėje Nr. 2.4 yra palyginami su investicinio portfelio turtu.

Didesnė dalis Bendrovės fiksuotų pajamų investicijų nukreipta į skolos instrumentus, kuriuos išleidžia korporacijos. Dėl to padidėja didesnio kreditų pirkimo ir pardavimo kursų skirtumo, savo ruožtu lemiančio vertės svyravimus, rizika. Kredito rizika išsamiau aprašyta 2.5 komentare.

Nuosavybės kainos rizika – nuostolių rizika dėl akcijų kainų pokyčių.

Bendrovės nuosavybės vertybinių popierių portfelis yra aktyviai valdomas. Nuosavybės vertybinių popierių portfelio pozicijos ir rizika negali viršyti Investavimo politikoje nustatytų ribų. Investavimo politikoje yra nustatytos maksimalios ribos skirtingoms geografinėms teritorijoms.

Lentelė Nr. 2-3: Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui) pagal garantuotų palūkanų normą tūkstančiais eurų lyginant su apskaitomo turto einamuoju pajamingumu 2013-12-31 ir 2012-12-31.

2013-12-31							tūkstančiais eurų	
Garantuota palūkanų norma	0,00%	2,0%	2,50%	3,00%	3,50%	4,00%	Iš viso	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	1 075	1 0	625	633	9 786	5 639	17 759	
Perdraudžiama suma	53	0	0	0	0	0	53	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	1 022	1 0	625	633	9 786	5 639	17 706	
Einamasis pajamingumas	0%- 0,99%	1,0%-1,99%	2,0%- 2,99%	3,0%- 3,99%	4% ir daugiau	Nenustatyta (fondai ir akcijos)	Iš viso	
Investicijų portfeliui priskirtas pastoviųjų pajamų turtas ir akcijos**	5 162	2 999	3 399	6 435	6 928	1 727	26 652	
2012-12-31							tūkstančiais eurų	
Garantuota palūkanų norma	0,00%	2%	2,50%	3,00%	3,50%	4,00%	Iš viso	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (nesk. investicinio gyvybės draudimo sutarčių*)	1 686	0	606	1 484	10 001	4 916	18 693	
Perdraudžiama suma	56	0	0	0	0	0	56	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (nesk. investicinio gyvybės draudimo sutarčių*), išskyrus perdraudikų dalį	1 630	0	606	1 484	10 001	4 916	18 637	
Einamasis pajamingumas	0%- 0,99%	1,0%-1,99%	2,0%- 2,99%	3,0%- 3,99%	4% ir daugiau	Nenustatyta (fondai ir akcijos)	Iš viso	
Investicijų portfeliui priskirtas pastoviųjų pajamų turtas ir akcijos**	5 587	3 531	3 965	6 452	6 859	1 237	27 631	

* Kuriose vis dar yra finansinių įsipareigojimų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie dengia numatomas išmokas, nurodytas 2.3 punkte.

** Išperkamuųjų obligacijų pajamingumas nurodytas išpirkimo dieną.

Lentelė Nr. 2-4: Draudimo techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų (išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui) terminai metais ir investicinio portfelio turtas tūkstančiais eurų 2013-12-31 ir 2012-12-31.

2013-12-31								tūkstančiais eurų
Likę metai iki termino pabaigos	Nenustatyta	0-1,9	2-5,9	6-10,9	11-15,9	16-19,9	20 ir daugiau	Iš viso
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	1 004	2 614	6 231	4 851	1 716	682	661	17 759
Perdraudžiama suma	53	0	0	0	0	0	0	53
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	951	2 614	6 231	4 851	1 716	682	661	17 706
Techninių atidėjinių portfeliui priskirtas turtas **	1 577	9 212	14 864	999	0	0	0	26 652
2012-12-31								tūkstančiais eurų
Likę metai iki termino pabaigos	Nenustatyta	0-1,9	2-5,9	6-10,9	11-15,9	16-19,9	20 ir daugiau	Iš viso
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	1 516	2 601	4 453	6 140	2 169	955	859	18 693
Perdraudžiama suma	56	0	0	0	0	0	0	56
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (išsk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	1 460	2 601	4 453	6 140	2 169	955	859	18 637
Techninių atidėjinių portfeliui priskirtas turtas **	1 237	12 478	12 147	1 769	0	0	0	27 631

* Kuriose vis dar yra finansinių įsipareigojimų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie dengia numatomas išmokas, nurodytas 2.3 punkte.

** Išperkamujų obligacijų pajamingumas nurodytas išpirkimo dieną.

Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai čia grupuojami pagal laiką iki termino pabaigos, atsižvelgiant į kiekvienoje draudimo sutartyje nustatytą termino datą. Tai neatspindi numatomų pinigų srautų geriausių įmanomų prognozių, kadangi pinigų srautams įtakos taip pat turėtų būti būsimo įmokos, sutarčių nutrūkimai, daliniai nutrūkimai, žalos, mokesčiai, palūkanos, sutarčių pakeitimai ir kt. Bet tai vis tiek galėtų

būti naudojama daryti apytiksles pinigų srautų prognozes. Prognozuoti būsimus nediskontuotus pinigų srautus, imant geriausią įmanomą prognozę (rodant duomenis atskirai pagal metus), iki šiol buvo netikslinga. Investicinio gyvybės draudimo sutarčių turto ir įsipareigojimų dydžiai turi sutapti, o visa investavimo rizika tenka klientams, kurie patys pasirenka investicinius fondus ar kitokius vertybinius popierius. Tam tikra

prasmė reikia atsižvelgti į investicinių gyvybės draudimo sutarčių rinkos vertės pokyčius, turinčius įtakos komisiniams mokesčiams, kuriuos fondų valdytojai moka Bendrovei, ir į mokesčius, kurių dydį lemia draudėjo rezervas. Be to, dėl rinkos įtakos gali padidėti klientų nutraukiamų sutarčių skaičius ir tuo pačiu Bendrovės išmokų suma.

Finansinio turto vertė kinta atsižvelgiant į pagrindinių rinkos

veiksnių dinamiką. Turimo investicinio portfelio jautrumo analizė pagal skirtingus rinkos rizikos

scenarijus pavaizduota lentelėje. Rezultatai atspindi momentinę pagrindinio rinkos kintamojo

vienkartinio pokyčio įtaką tikrajai vertei 2013 m. gruodžio 31 d.

Lentelė Nr. 2-5: Bendrovės investicinio portfelio jautrumas rinkos pokyčiams 2013 m. ir 2012 m. gruodžio 31 d.

	Rizika tūkst. eurų		
	Palūkanų norma		Nuosavybė
	1% lygiagretus kritimas	1% lygiagretus kritimas	20% kainų kritimas
2013 m.	+603	-574	-315
2012 m.	+674	-643	+247

Bendrovės prisiimti įsipareigojimai išreikšti garantuotu palūkanų normos lygiu ir klientų lūkesčiais dėl papildomų palūkanų. Bendrovės draudimo sutarčių portfelio garantuota palūkanų norma svyruoja tarp (0%) 2% ir 4%, priklausomai nuo produkto rūšies, pardavimo laikotarpio ir šalies. Įmokų dydžiai draudimo sutartims su dalyvavimu pelne vieniems produktams yra ribojami, kitiems – ne. Tradicinių sutarčių, kurioms nustatytos garantuotos palūkanos, įmokų dydžiai

dažniausiai fiksuoti, išskyrus atvejus, kai draudėjas įformina sutarties pakeitimą dėl iš anksto nustatytos ar papildomos dinamikos (padidėjimas neturi būti didesnis nei 10% ankstesnių metinių įmokų).

Valiutos rizika

Sutartys sudaromos eurais, Latvijos lalais, Lietuvos litais ir JAV doleriais. Visos investicijos buvo denominuotos eurais, tačiau egzistavo ir nedidelė

pozicija JAV doleriais. Anot Estijos Draudimo veiklos įstatymo, Latvijos lalai ir Lietuvos litai gali būti dengiami eurais, taigi šios pozicijos valiutos rizikos nesukelia. Nuo 2014 m. sausio 1 d. Latvijos nacionaline valiuta tapo euras.

Lentelė Nr. 2-6: Investicijų portfelio ir įsipareigojimų (išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis) valiutų pozicijos 2013-12-31 ir 2012-12-31, tūkst. eurų:

2013-12-31						tūkstančiais eurų
Valiuta	EUR	LTL	LVL	USD	Iš viso	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (nesk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	12 125	3 543	1 942	149	17 759	
Perdraudžiama suma	31	22	0	0	53	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (nesk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	12 094	3 521	1 942	149	17 706	
Investicijų portfeliui priskirtas turtas	26 652	0	0	0	26 652	
2012-12-31						tūkstančiais eurų
Valiuta	EUR	LTL	LVL	USD	Iš viso	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (nesk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*)	13 562	3 688	1 333	110	18 693	
Perdraudžiama suma	29	23	2	2	56	
Draudimo techniniai atidėjiniai ir finansiniai įsipareigojimai (nesk. investicinio gyvybės draudimo sutartis*), išskyrus perdraudikų dalį	13 533	3 665	1 331	108	18 637	

Investicijų portfeliumi priskirtas turtas	27 186	444	0	0	27 631
---	--------	-----	---	---	--------

* Kuriose vis dar yra finansinių įsipareigojimų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kurie dengia numatomas išmokas, nurodytas 2.3 punkte.

Investiciniai įsipareigojimai, kai rizika tenka draudėjui, nesukelia valiutos rizikos, net kai įsipareigojimai yra skirtinga valiuta. Investicinio gyvybės draudimo sutarčių atveju siekiama suderinti turtą ir įsipareigojimus. Bendrovė smulkius sandorius sujungia – ši procedūra gali Bendrovei atnešti nedidelį pelną arba nuostolį.

Likvidumo rizika

Likvidumo riziką Bendrovė apibrėžia kaip tikimybę, kad Bendrovė neturės pakankamai išteklių laiku įvykdyti savo įsipareigojimus ir kad dėl įvairių įvykių gali susidaryti ypatingos nenumatytos aplinkybės. Pagrindiniai likvidumo rizikos šaltiniai: žalos,

susijusios su stichinėmis nelaimėmis, didesnis nei numatyta sutarčių nutraukimo ar dalinių mokėjimo atvejų skaičius, pablogėjusi Bendrovės reputacija, bendras ekonominis nuosmukis, tiekėjų pretenzijos.

Bendrovė yra raštu įforminusi likvidumo valdymo principus. Be to, likvidumo valdymo reikalavimai išsamiai išdėstyti investicijų administravimo sutartyje. Ši sutartis pagrįsta Bendrovės Stebėtojų tarybos patvirtinta investavimo politika. Bendrovės likvidumo poreikiai nuolat analizuojami. Kadangi didžiąją dalį Bendrovės įsipareigojimų sudaro ilgalaikės draudimo sutartys ir nutraukimo anksčiau termino rizika

yra palyginti maža, galima patikimai numatyti draudimo išmokų išlaidas artimiausiu laikotarpiu. Bendrovės investicinio portfelio struktūra sudaryta, atsižvelgiant į likvidumo reikalavimus ir prireikus atliekamas investicijų perskirstymas. Nuolatinis likvidumo stebėjimas užtikrina veiksmingą likvidumo valdymą ir pakankamus išteklius Bendrovės įsipareigojimams vykdyti.

Draudimo techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų, išskyrus finansinius įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui, terminai yra parodyti lentelėje Nr. 2.4.

Lentelė Nr. 2-7: Likęs laikas iki finansinių įsipareigojimų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai rizika tenka draudėjui termino pabaigos 2013-12-31 ir 2012-12-31.

2013-12-31		tūkstančiais eurų						
Likęs terminas metais	Nenustatytas	0-1,9	2-5,9	6-10,9	11-15,9	16-19,9	20 ir daugiau	Iš viso
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis	0	11 844	28 096	22 348	11 552	22 373	45 331	141 544
2012-12-31		tūkstančiais eurų						
Likęs terminas metais	Nenustatytas	0-1,9	2-5,9	6-10,9	11-15,9	16-19,9	20 ir daugiau	Iš viso
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis	0	11 298	18 512	29 418	11 817	16 567	46 726	134 338

Lentelėje Nr. 2-7 matyti 2013 m. gruodžio 31 d. ir 2012 m. gruodžio 31 d. sumos, padalintos į grupes pagal laiką, likusį iki termino pabaigos, nurodytos kiekvienoje draudimo sutartyje. Tai neatspindi numatomų pinigų srautų geriausių įmanomų prognozių, kadangi pinigų srautus taip pat įtakotų būsimos įmokos, sutarčių nutrūkimai, daliniai nutrūkimai, žalos, mokesčiai, investicinių vienetų kainų

pokyčiai, sutarčių pakeitimai ir kt. Bet tai vis tiek galėtų būti naudojama apytiksliam pinigų srautų prognozavimui. Būsimųjų nediskontuotų pinigų srautų sąmatos nevertinamos.

Bendras skirtumas tarp šioje lentelėje pateiktų skaičių ir 3.8.3 bei 3.8.4 komentare nurodyto skaičiaus paaiškintas 2.3 punkte, kuriame pateikiamas Bendrovės valdomų

portfelijų paaiškinimas. 3.8.3 punkte nurodyti 109 088 tūkst. eurų dydžio finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis taip pat apima finansinius įsipareigojimus, kurie dengia 581 tūkst. eurų dydžio numatytas, bet dar neišmokėtas išmokas. Šios sumos terminas įtrauktas į lenteles Nr. 2-3, 2-4 ir 2-6, esančias 2.3 punkte.

2.4. Investicinės veiklos rizikos koncentracija

Investavimo politikoje Stebėtojų taryba nustatė investavimo į atskiras bendroves ir turto klases ribas. Nustatant šias ribas, atsižvelgta į techninius atidėjinius dengiančiam turtui taikomus reikalavimus ir investicijų kredito reitingus. Rizikos koncentracija nuolat stebima.

Penkios didžiosios koncentracijos investicijų portfelyje 2012 m. gruodžio 31 d. buvo šios: „Nordea Bank“ – 2 392 tūkst. eurų (8,9%), „Svenska Handelsbanken“ – 1 673 tūkst. eurų (6,3%), „Skandinaviska Enskilda Banken“ – 1 600 tūkst. eurų (6,0%), „Rabobank Nederland“ – 1 252 tūkst. eurų (4,7%), „Ålandsbanken“ – 1 186 tūkst. eurų (4,5%).

2.5. Kredito rizika

Kredito rizika – tai rizika, kad Bendrovė patirs nuostolių ar pablogės jos finansinė padėtis dėl vertybinių popierių emitentų, sandorio šalių ar skolininkų kreditingumo svyravimų.

Kredito rizika atsiranda iš investicijų ir draudimo bei perdraudimo sutarčių.

Su investicine veikla susijusi kredito rizika apima riziką, kad emitentas – vyriausybė ar bendrovė – neįvykdys savo įsipareigojimų ar kitaip bus suvaržytas skolininkų lėšų pervedimas, visų pirma pastovaus pajamingumo vertybinių popierių srityje. Investicinės veiklos kredito riziką galima skirstyti į šias kategorijas: emitento rizika; sandorio šalies rizika; palūkanų normų skirtumo rizika.

Emitento rizika dažnai susijusi su tiesiogine vertybinių popierių nuosavybe, sandorio šalies rizika – su išvestinėmis priemonėmis. Esminis skirtumas rizikos prasme yra tas, kad emitento rizikos atveju rizika kyla visai priemonės nominaliai vertei, o sandorio šalies rizika susijusi tik su išvestinės priemonės sutarties dabartine rinkos verte.

Palūkanų normų skirtumo rizika visų pirma yra susijusi su bankų ir bendrovių pastovaus pajamingumo investicinių priemonių palūkanų skirtumais.

Be kredito rizikos, siejamos su investiciniu turtu, kredito rizika gali būti susijusi su draudimo veikla pagal perdraudimo sutartis. Su perdraudikais susijusi kredito rizika kyla dėl gautinų iš persidraudimo sumų. Tokia rizika yra gana nedidelio laipsnio palyginti su investicinio turto kredito rizika.

Kredito rizika valdoma atsižvelgiant į ribas, nustatytas Bendrovės investavimo politikoje. Nustatomos didžiausios rizikos ribos ir apribojimai atskiriems emitentams ar reitingų klasėms. Prieš investuojant į naują priemonę, kruopščiai ištiriamas emitento kreditingumas ir priemonės įvertinimas bei likvidumas. Emitentų ir sandorio šalių patikimumui nustatyti paprastai reitingo agentūrų naudojami „Standard & Poor’s“, „Moody’s“ ir „Fitch“ nustatyti kredito reitingai.

Nuolat stebimi portfelio pokyčiai ir sandorio šalių kreditingumas. Kredito rizikos ataskaitos rengiamos remiantis visų pirma emitentų reitingais, bet naudojamosi ir priemonių reitingais.

Lentelė Nr. 2-8. Fiksuotojo pajamingumo priemonių investicinio portfelio kredito reitingai 2013-12-31 ir 2012-12-31.

Fiksuotojo pajamingumo investicijų reitingas	2013 m.		2012 m.	
	Investicijų suma tūkst. eurų	% dalis	Investicijų suma tūkst. eurų	% dalis
AAA-AA+	525	2,1%	533	2,0%
AA-A+	7 927	31,8%	5 380	20,4%
A-BBB+	5 885	23,6%	10 918	41,4%
BBB-BB+	4 359	17,5%	4 871	18,5%
BB-C	566	2,0%	543	2,1%
Be reitingo	5 662	22,7%	4 128	15,7%
Iš viso	24,924	100%	26,373	100%

Jei dukterinėms bendrovėms kredito reitingas nesuteiktas, taikomas pagrindinės bendrovės kredito reitingas. Fiksuotojo pajamingumo investicijos, kurios klasifikuojamos kaip nereitinguotos, yra išleistos kredito reitingų neturinčių emitentų.

Lentelė Nr. 2-9: Kredito rizika pagal finansinio turto kategorijas 2013-12-31 ir 2012-12-31.

Tūkstančiais eurų	2013-12-31			2012-12-31		
	Kita	Investicinis gyvybės draudimas	Iš viso	Kita	Investicinis gyvybės draudimas	Iš viso
Finansiniai instrumentai	24 924	1 329	26 253	26 373	1 586	27 959
- Obligacijos ir kiti pastovaus pajamingumo VP	24 924	0	24 924	26 373	0	26 373
- Grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo įsipareigojimus	0	1 329	1 329	0	1 200	1 200
- Terminuotieji indėliai	0	0	0	0	386	386
Su draudimo veikla susijusios gautinos sumos ir kt.	258	0	258	339	0	339
Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių išlaidos	456	0	456	492	0	492
Draudimo įsipareigojimų perdraudikų dalis	53	0	53	56	0	56
Pinigai ir jų ekvivalentai	307	0	307	306	0	306
Iš viso	25 998	1 329	27 327	27 566	1 586	29 152

2.6. Draudimo rizika

Sudarydamos sutartis su klientais, draudimo bendrovės prisiima dalį rizikos sau.

Draudimo sutarties rizika – tai galimybė, kad draudiminis įvykis galiausiai įvyks arba kad draudiminis įvykis įvyks netikėtai, t. y. įvykio laikas ir žalos dydis nėra žinomi. Draudimo sutarčiai būdingas atsitiktinumas ir nenusipėjumas.

Bendrovė siūlo produktus, kuriuose draudiminiais įvykiais gali būti mirtis, išgyvenimas iki iš anksto numatytos datos, su įvairiais įvykiais susiję bendrojo pobūdžio nelaimingi atsitikimai arba liga arba tam tikri nelaimingi atsitikimai arba liga (kaulų lūžis, traumos, sužalojimai, kritinė liga ir kt.).

Draudimo sutarčių portfelio įkainojimas ir su juo susijusių įsipareigojimų nustatymas yra pagrįstas tikimybių teorija. Pagrindinė su draudimo sutartimis susijusi rizika - kad faktinės išmokos viršys pripažintus (esamus) draudimo įsipareigojimus. Taip gali įvykti dėl to, kad nuostoliai yra dažnesni ar didesni, nei iš pradžių prognozuota. Draudiminiai įvykiai yra

atsitiktinio pobūdžio ir jų skaičius kasmet skiriasi nuo statistiniais metodais atliktų skaičiavimų.

Kuo didesnis panašių sutarčių portfelis, tuo mažesnis skirtumas, palyginti su laukiamais rezultatais. Pastebimas natūralus kai kurių rizikos veiksnių balansas. Bendrovė patiria mažesnę riziką, prisiimdama tiek mirtingumo, tiek išgyvenimo riziką, nei atskirdama šias dvi rizikos rūšis.

Neapibrėžtumas vertinant ateities išmokas ir įmokas atsiranda dėl to, kad sunku nustatyti būsimas tendencijas, tokias kaip ilgalaikiai mirtingumo rodikliai ir draudėjų elgsenos skirtumai (pvz., draudėjų teisė nutraukti sutartį, atsakyti nuo būsimų įmokų mokėjimo, pakeisti pasirinktą įmokų mokėjimo periodiškumą ir t.t.). Jei draudėjai elgiasi racionaliai, bendroji draudimo rizika gali padidėti. Pvz., tikėtina, kad apdraustieji asmenys, kurių sveikata žymiai pablogėjo, bus mažiau linkę nutraukti sutartis, pagal kurias numatyta išmoka mirties atveju, arba mažinti draudimo sumą, nei tie, kurių sveikata gera. Dėl to numatomas mirtingumas didėja, nes portfelio apimamas apdraustų asmenų skaičius mažėja dėl savanoriškai nutraukiamų sutarčių. Vertindama savo

įsipareigojimus, Bendrovė atsižvelgė į šias draudėjų elgesio prielaidas.

Bendrovė reguliariai lygina kainodarai ir įsipareigojimų įvertinimui naudojamus skaičiavimus su esama patirtimi. Patirtimi remiamasi ne tik vertinant bendruosius dalykus, bet ir tokius specifinius aspektus, kurie suteiktų galimybę prognozuoti rizikos koncentraciją, pavyzdžiui, pagal geografinę teritoriją, rizikos apsaugą (draudiminio įvykio tipą), bendras rizikos grupės sumas prieš perdraudimą ir po jo ir pan.

Nuostolių, susijusių su mirtingumu, išgyvenimu, nelaimingais atsitikimais ir ligomis dažnumą didele dalimi lemia socialinės sąlygos (išsilavinimas, sveikatos priežiūra ir kt.), be to, epidemijos ir paplitę gyvenimo būdo (mitybos, rūkymo, mankštinimosi) pokyčiai.

Kalbant apie rizikos jautrumo rodiklį, jei užfiksuoti mirtingumo, neįgalumo, ligų ir nelaimingų atsitikimų rodikliai 2013 metais padvigubėtų, tai reikštų, kad Bendrovė patirtų apie 0,47 milijono eurų papildomų žalų išlaidų (žr. lentelę Nr. 2-10). Žalų kitimas (pagal 4.44 TFAS) neatskleidžiamas, kadangi neaiškumas dėl žalų mokėjimo

sumos ir laiko paprastai išaiškėja per vienerius metus.

Nepraktiška (dėl praktinių priežasčių neįmanoma) pateikti draudimo techninių diskonto normos, mirtingumo ir išlaidų jautrumo rodiklių. Bendrovei įtakos turėjo atliekant įsipareigojimų pakankamumo testą daromų prielaidų pokyčiai (žr. 3.11 punktą).

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Bendrovė patiria papildomą neaiškumą dėl sutarčių, sudarytų po 2012 m. gruodžio 21 d. Šioms sutartims Bendrovė naudoja abiem lytims neutralią kainodarą (vadovaudamasi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu). Tai – esminis pasikeitimas, kadangi lytis visuomet buvo vienas iš pagrindinių mūsų

produktų kainodaros veiksnių. Pagal aktuarijų pateikiamą statistiką, vyrų ir moterų rizikos lygis yra skirtingas; todėl abiem lytims neutrali kainodara yra žingsnis atgal nuo rizika paremtos kainodaros. Portfelio struktūra lyčių požiūriu yra reguliariai stebima. Jei realioji struktūra lyčių požiūriu gerokai skiriasi nuo menamos struktūros, Bendrovė peržiūri savo kainodaros ar rezervų sudarymo principus.

Tačiau daugelio produktų (pavyzdžiui, Estijoje ir Lietuvoje siūlomų lanksčių produktų su kaupimu bei draudimo apsauga) rizika mažesnė, nes Bendrovė prireikus gali keisti įmokų ir išlaidų dydį. Rizika lemia laikotarpis, būtinas pokyčiams, rinkos (konkurencijos) apribojimams ar priežiūros reikalavimams įgyvendinti. Tradicinių

produktų atveju mokėjimai visada pastovūs ir negali būti keičiami atsižvelgiant į naują įvertinimą.

Bendrovė laikosi draudimo taisyklių draudimo rizikos valdymo srityje. Draudimo įmokos dydį paprastai lemia apdraudžiamo asmens sveikatos būklė. Daugeliu atvejų draudimo sutartis sudaroma pagal pasirašytus dokumentus (sveikatos būklės anketas ar klausimynus). Tuo atveju, kai sumos yra mažos, pareiškėjo sveikatos būklės patvirtinimas nėra reikalaujamas, tačiau didesnių sumų atveju reikalaujama atlikti sveikatos patikrinimą. Bendrovė riboja labai aukštos ar išskirtinės rizikos prisiėmimą.

Lentelė Nr. 2-10: Faktiškai patirtos žalos ir rizikos mokesčiai, esant draudimo apsaugai nuo mirties, neįgalumo, ligos ir nelaimingų atsitikimų (visos sutartys) 2013-12-31.

Iš viso (tūkstančiais eurų)		Turinys
Faktiškai patirtos žalos	469	Apima dalį sumokėtų žalų ir numatomų išmokėjimų atidėjinių, dengiančių rizikos (mirties, neįgalumo, nelaimingo atsitikimo ir ligos atveju) sumą, padidėjimą. Ji neapima kitų techninių atidėjinių arba finansinių įsipareigojimų, įskaitant mirties atveju išmokamas santaupas.
Rizikos mokesčiai	2 184	Bendrovė ima rizikos mokesčius žaloms padengti. Į tai įeina dalis įmokų ir atitinkamų atidėjinių augimo dalis. Tai neapima įmokų, kuriomis draudėjas didina savo santaupas, taip pat neapima kitų mokesčių, kuriuos nustato Bendrovė.
Žalų rodiklis	21%	Rodiklis skaičiuojamas faktiškai patirtas žalas padalinus iš rizikos mokesčių (t.y. tikėtinų žalų) ir nurodomas procentais. Faktiškai patirtos žalos ir išmokėjimai neviršijo sumų, kurias Bendrovė prognozavo 2013 metams.

Žaloms ir atitinkamiems rodikliams turi įtakos draudimo procesas – tikimasi, kad žalų rodikliai bus geresni pirmaisiais draudimo metais. Draudimo rizikos veiksnys turėtų išnykti apytikriai po penkerių draudimo metų.

Pateikti duomenys neapima išperkamuųjų sumų ir žalų sureguliuavimo išlaidų. Bendrovė apribojo savo riziką persidrausdama būdu. Bendrovės persidraudimo partneris – „Mandatum Life Insurance Company Limited“.

Persidraudžiama mirties ir neįgalumo rizikai, bet ne išgyvenimo rizikai. Be to, neperdraudžiami kai kurie maža rizika pasižymintys produktai, pvz., vaikų kaupiamasis draudimas, nelaimingi atsitikimai ir dienos išmokos pagal papildomą nelaimingų atsitikimų draudimą. Neperdraudžiamos ir anuitetinės išmokos. Bendrovės sukaupta suma vienam apdraustajam / draudimo apsaugai siekia iki 37 500 eurų, priklausomai nuo sutarties, jeigu perdraudimas taikomas pagal visas to

paties apdraustojo sutartis. Jeigu kai kurios sutartys ar sutarčių dalys nėra perdraudžiamos, yra perdraudžiamos pagal atskirų sutarčių sąlygas arba saugomos atskirose IT sistemose, vienam apdraustajam sukaupta suma gali būti didesnė. Bendrovė nėra sudariusi perdraudimo stichinių nelaimių atvejais sutarties, nes sukaupta suma, tenkanti vienam apdraustajam / draudimo apsaugai, yra gana maža.

Lentelė Nr. 2-11: Draudimo rizikos koncentracija pagal šalis ir Bendrovės sukaupta suma 2013-12-31 ir 2012-12-31.

Milijonais eurų	Bendra rizikos suma neatskaičius perdraudimo			Perdraudžiama suma			Po perdraudimo (Bendrovės nuosava rizika)		
	2013-12-31	2012-12-31	pokytis	2013-12-31	2012-12-31	pokytis	2013-12-31	2012-12-31	pokytis
Šalis									
Estija	69	57	21,1%	25	19	31,6%	44	38	15,8%
Latvija	79	70	12,9%	37	32	15,6%	42	38	10,5%
Lietuva	388	369	5,1%	111	106	4,7%	277	263	5,3%
Iš viso	536	496	8,1%	173	157	10,2%	363	339	7,1%

Rizikos suma apskaičiuojama iš draudimo sumos atėmus draudimo techninius atidėjinius ir finansinius įsipareigojimus. Esant neapibrėžtam išmokos dydžiui draudimo suma prilyginama maksimaliai galimai išmokai pagal nustatytas sąlygas. Pvz., skaičiuojant dienos išmoką nelaimingo atsitikimo atveju Estijoje draudimo suma skaičiuojama padauginus dienos draudimo apsaugos vertę iš 120.

Lentelė Nr. 2-12: Draudimo rizika ir jos koncentracija, taip pat Bendrovės sau pasiliekiama rizikos dalis pagal draudimo apsaugos rūšis ir rizikos sumų grupes 2013-12-31 ir 2012-12-31.

2013-12-31								
Milijonais eurų								
Rizika	Rizikos sumų grupės, tūkst. eurų		Bendra rizikos suma neatskaičius perdraudimo	%	Perdraudžiama suma	%**	Po perdraudimo (Bendrovės nuosava rizika)	%***
Mirtis (bazinis draudimas)	Iš viso		248	100%	96	39%	152	61%
	Iki 100		230	93%	81	35%	149	65%
	100 ir daugiau		18	7%	15	83%	3	17%
Mirtis dėl nelaimingo atsitikimo	Iš viso		82	100%	34	41%	48	59%
	Iki 100		76	93%	29	38%	47	62%
	100 ir daugiau		6	7%	5	83%	1	17%
Neįgalumas dėl nelaimingo atsitikimo	Iš viso		72	100%	27	38%	45	63%
	Iki 100		63	88%	20	32%	43	68%
	100 ir daugiau		9	12%	7	78%	2	22%
Trauma dėl nelaimingo atsitikimo*	Iš viso		78	100%	0	0%	78	100%
Dienos išmokos nelaimingo atsitikimo atveju*	Iš viso		0,25	100%	0	0%	0,25	100%
Kritinė liga*	Iš viso		55	100%	16	29%	39	71%
	Iki 100		54	98%	16	30%	38	70%
	100 ir daugiau		1	2%	0	0%	1	100%
Atsisakymas mokėti įmokas*	Iš viso		0,92	100%	0,44	48%	0,48	52%

2012-12-31

Rizika	Rizikos sumų grupės, tūkst. eurų	Bendra rizikos suma neatskaičius perdraudimo	%	Perdraudžiama suma	%**	Po perdraudimo (Bendrovės nuosava rizika)	%***
Mirtis (bazinis draudimas)	Iš viso	221	100%	82	37%	139	63%
	Iki 100	204	92%	70	34%	134	66%
	100 ir daugiau	17	8%	12	71%	5	29%
Mirtis dėl nelaimingo atsitikimo	Iš viso	77	100%	32	42%	45	58%
	Iki 100	72	94%	28	39%	44	61%
	100 ir daugiau	5	6%	4	80%	1	20%
Neįgalumas dėl nelaimingo atsitikimo	Iš viso	70	100%	27	39%	43	61%
	Iki 100	61	87%	20	33%	41	67%
	100 ir daugiau	9	13%	7	78%	2	22%
Trauma dėl nelaimingo atsitikimo*	Iš viso	77	100%	0	0%	77	100%
Dienos išmokos nelaimingo atsitikimo atveju*	Iš viso	0,27	100%	0	0%	0,27	100%
Kritinė liga*	Iš viso	50	100%	15	30%	35	70%
	Iki 100	49	98%	15	31%	34	69%
	100 ir daugiau	1	2%	0	0%	1	100%
Atsakyamas mokėti įmokas*	Iš viso	1,11	100%	0,54	49%	0,57	51%

* visos mažesnės nei 100

** perdraustoms sumoms tenkanti dalis nuo visos sumos

*** Bendrovei nuosavos rizikos dalis, lyginant su visa suma

2013-12-31 Bendrovė turėjo 7 galiojančias anuiteto sutartis Lietuvoje, 5 Latvijoje ir 11 Estijoje, kurių išmokų terminas buvo suėjęs. Bendrovė negarantuoja Estijos III pakopos pensijų išmokų išmokėjimo prieš terminą. Susitarimai su draudėju dėl pensijų išmokų sudaromi pagal kainyną, galiojantį išmokų laikotarpio pradžioje. Be to, Bendrovė taip pat turi anuiteto produktų tiek fiksuotam terminui, tiek iki gyvenimo pabaigos, pagal kuriuos būsimas anuitetas garantuojamas iš anksto. 2013 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje galiojo 22 tokios sutartys, Latvijoje – 275 sutarčių ir nė vienos Estijoje. Šių anuitetų gryniesi techniniai atidėjiniai ir gyvybės draudimo atidėjiniai 2013-12-31 siekė 995 tūkst. eurų. Paprastai anuiteto sutartys sukelia ilgaamžiškumo riziką.

Be pirmiau aprašytos biometrinės rizikos (susijusios su mirtingumu, ilgaamžiškumu ir panašiomis rizikomis), Bendrovė patiria ir kitokių

rūšių riziką, tokią, kaip diskonto normos rizika, su draudėjo elgesiu susijusi rizika ir kt.

Techninių atidėjinių diskonto normos rizika yra pagrindinė rizika, turinti įtakos atidėjinių (techninių atidėjinių ir finansinių įsipareigojimų) pakankamumui. Garantuota palūkanų norma sutartyse daugeliu atvejų nustatoma visam sutarties laikotarpiui. Todėl, jei palūkanų normos rinkoje ir tikėtina investicijų grąža krenta, techninius atidėjinius gali tekti papildyti. Turto ir įsipareigojimų palūkanų normos rizika taip pat buvo aptarta 2.3 komentare „Rinkos rizika“, o prielaidos dėl diskonto normos aptartos kalbant apie įsipareigojimus 3.10 komentare.

Dar viena reikšminga rizikos rūšis yra susijusi su draudėjų elgesiu. Draudėjas gali nustoti mokėti įmokas arba nutraukti savo sutartį arba pasinaudoti dalinio nutraukimo galimybe. Visa tai turi įtakos išlaidų rizikai, t. y. įmokos dalis išlaidoms padengti nepadengs

faktinių išlaidų. Įmokos daliai išlaidoms padengti įtakos turi draudėjo rezervai. Norint padidinti draudėjo rezervą, galima didinti įmokas, mažinti dalinių nutraukimų skaičių, mažinti dalinių nutraukimų apimtis, ilginti sutarčių terminą ir kt. Tarifai ir kainos peržiūrimi arba kartą į metus, arba pagal poreikį, ir Stebėtojų taryba patvirtina visus reikiamus pakeitimus.

Aktuarijų skyrius reguliariai rengia keletą ataskaitų, kurias Valdyba atidžiai peržiūri, kad tinkamai stebėtų draudimo riziką ir draudimo rezultatus. Pavyzdžiui, be kitų šaltinių, tarifų adekvatumas vertinamas reguliariai analizuojant numatomas žalias, lyginant jas su faktiškai patirtomis žalomis. Kiti pelningumo šaltinių duomenys taip pat nuolat analizuojami. Pavyzdžiui, kas mėnesį atliekamas įmokos dalies išlaidoms padengti ir faktinių išlaidų palyginimas, taip pat investicinių pajamų ir palūkanų savikainos ir klientams priskiriamos draudiko pelno dalies palyginimas.

Bendrovės įsipareigojimų terminai parodyti lentelėje Nr. 2-4. Techninių atidėjinių pokyčiai pateikti 3.9 komentare, finansinių įsipareigojimų pokyčiai – 3.8 komentare. Draudimo išmokų duomenys pateikti 3.20 komentare.

2.7. Veiklos rizika

Veiklos rizikos apžvalga

Veiklos rizika yra galimi nuostoliai dėl nepakankamo ar nepatenkinamo vidaus procesų bei sistemų veikimo, darbuotojų kaltės ar išorės įvykių.

Šią riziką gali sukelti tokie dalykai:

- aplaidumas Bendrovės viduje;
- trečiųjų šalių aplaidumas;
- netinkamas personalo valdymas;
- veiklos tvarkų trūkumai, susiję su klientais, produktais ar Bendrovės veiklos procesais;
- materialiojo turto sugadinimas;
- veiklos sutrikimai ir sistemų gedimai;
- veiklos procesų trūkumai.

Operacinė rizika gali pasireikšti kaip tiesioginiai piniginiai nuostoliai, pajamų mažėjimas ir išlaidų padidėjimas.

Veiklos rizikos valdymas

Veiklos rizikos valdymo tikslai yra šie:

- užtikrinti tiek veiklos efektyvumą, tiek kokybę;
- užtikrinti, kad veikla bus vykdoma laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų;
- užtikrinti ūkinės veiklos tęstinumą ypatingomis aplinkybėmis.

Siekiami iki minimumo sumažinti operacinę riziką ir sumažinti neigiamą tokios rizikos įtaką Bendrovei, atsižvelgiant į sąnaudų ir naudos santykį.

Už Bendrovės operacinės rizikos valdymą tiesiogiai atsakinga Valdyba. Be to, Bendrovėje yra įsteigta Veiklos rizikos valdymo komitetas (VRVK), kurio užduotis yra stebėti ir koordinuoti rizikos valdymo klausimus, susijusius su Bendrovėje esančia veiklos rizika, ir kurti jos

valdymo procesus. Šis komitetas nuolat analizuoja ir stebi veiklos riziką, jos rodiklius ir tendencijas, nustatytas savianalizės metu, taip pat ir įvykius. Be šių užduočių, Veiklos rizikos valdymo komitetas taip pat dalyvauja rengiant ir atnaujinant nenumatytų atvejų ir jų pasekmių likvidavimo planus. VRVK tiesiogiai atsiskaito Bendrovės Rizikos valdymo komitetui.

Veiklos rizikos identifikavimas ir valdymas

Valdyba, Rizikos valdymo komitetas ir Veiklos rizikos valdymo komitetas kartu su padalinių vadovais yra atsakingi už operacinės rizikos veiksmų nustatymą laiku, optimaliausių veiksmų planų įgyvendinimą ir išvadų parengimą, užtikrinant, kad bus išvengta rizikos ar ji būtų sumažinta ir jos įtaka Bendrovės veiklai ateityje nebus reikšminga.

Veiklos rizika nustatoma remiantis įvairiais šaltiniais ir naudojant įvairius metodus. Tuo tikslu Bendrovės naudojami pagrindiniai procesai – aplinkos analizė ir makroanalizė, veiklos rizikos įvertinimo procesas ir įvykių ataskaitos.

Aplinkos analizė ir makroanalizė yra metinio strategijos formavimo ir planavimo proceso, kuriuo nustatomos pagrindinės gyvybės draudimo verslą veikiančios tendencijos bei jų poveikis Bendrovei, dalis. Remiantis tuo, identifikuojamos svarbiausios galimybės ir grėsmės, nustatomi jų prioritetai. Šio vertinimo proceso metu nustatomi pagrindiniai veiklos ir verslo rizikos veiksniai. Išorės įvykiai stebimi nuolat, Bendrovė į juos reaguoja kaip įmanoma greičiau.

Siekiant nustatyti ir įvertinti pagrindines operacinę riziką ir jos atsiradimo tikimybę bei svarbą, įskaitant esamų vidinės kontrolės priemonių įvertinimą ir dabartinės rizikos sušvelninimą, naudojamas savianalizės procesas. Bendrovė kasmet atlieka veiklos rizikos visose pagrindinėse verslo srityse savianalizę. Savianalizės metu sudaromas rizikų tam tikrai verslo linijai arba padaliniiui sąrašas, tos rizika vertinama remiantis rizikos tikimybės ir įvykio poveikio kriterijais, įvertinamos rizikos

tendencijos, o esamas rizikos lygis palyginamas su Bendrovės rizikos tolerancijos lygiais. Savianalizės proceso metu taip pat nustatomi atitinkami rizikos faktoriai ir jų ribos bei siūlomi veiksmų planai nustatytoms rizikoms valdyti ir jų galimai įtakai verslo rezultatams sumažinti iki minimumo. Nustatytą riziką savo posėdžiuose analizuoja ir joms prioritetą suteikia Rizikos valdymo komitetas arba Veiklos rizikos valdymo komitetas.

Įvykių ataskaitos ir analizė – dar vienas būdas identifiкуoti veiklos riziką. Su veiklos rizika susiję įvykiai išsamiai analizuojami Rizikos valdymo komiteto arba Veiklos rizikos valdymo komiteto posėdžių metu. Kiekvienas verslo padalinys privalo užtikrinti, kad visi įvykiai būtų registruojami specialioje duomenų bazėje ir apie juos būtų pranešta VRVK. Be to, apie visus nuostolius ir galimus nuostolius, didesnius nei 1 000 eurų, turi būti papildomai pranešta bendrovei „Mandatum Life Insurance Company Ltd“.

Bendrovė, rengdama ir nuolat atnaujinama vidaus procesų instrukcijas, užtikrina Bendrovės darbo procesų valdymą ir darbuotojų žinių, įgūdžių bei patirties kaupimą. Tai suteikia galimybę apsaugoti intelektinę nuosavybę darbuotojo išėjimo iš Bendrovės atveju, taip pat užtikrinti sklandžią darbo procesų tąsą ir veiklos rizikos ribojimą. Svarbiausios vidinės instrukcijos apima draudimo sutarties administravimo instrukcijas, rizikos vertinimo ir žalų reguliavimo instrukcijas, darbo su pagrindine draudimo programine įranga instrukcijas, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos instrukcijas, technines instrukcijas ir aibę kitų instrukcijų, susijusių su įvairiais verslo ir vykdomos operatyvinės veiklos aspektais. Bendrovė taip pat įgyvendino ir privalo laikytis įvairių įmonių grupės „Sampo“ vidaus tvarkų, pvz. susijusių su saugumu, ryšiais, įstatymų laikymusi ir kitomis sritimis.

Bendrovės nuomone, labai didelę reikšmę turi ir rizikos, susijusios su klientų duomenų apsauga, valdymas ir kontrolė, įskaitant pažeidžiamos informacijos apsaugą.

Be to, Bendrovė teikia ypatingos reikšmės su klientų duomenų apsauga susijusios rizikos valdymui ir kontrolei, įskaitant įslaptintos informacijos apsaugą.

Bendrovė yra parengusi ir nuolat tikrina veiksmų planus krizinės situacijos atveju (įskaitant nenumatytų atvejų ir jų pasekmių likvidavimo planą), kad užtikrintų savo ūkinės veiklos tęstinumą.

Procesų vidinės kontrolės sistema leidžia užkirsti kelią nepageidaujamiems įvykiams. Visgi, jei įvyktų arba nedaug trukėtų, kad įvyktų su operacine rizika susijęs įvykis, apie tai turi būti pranešta VRVK.

Vidaus auditas

2013 metais Bendrovės vidaus auditorius vidaus auditą atliko septynis kartus, dar septynis kartus buvo atliktas pakartotinis auditas. Sritys, kuriose buvo atliktas auditas, apėmė klientų nusiskundimų svarstymą, serverinių saugą, vieningų tarifų įvedimą, kovos su pinigų plovimu procesą, sutarčių tvarkymą, išimčių tvarkymą pardavimo metu ir investicinį sprendimą „Portfelio valdymo paslauga“.

Atliekant vidaus auditą, visuomet akcentuojami pasiūlymai, kaip

sušvelninti galimą veiklos riziką ir kaip atlikti reikiamus veiksmus.

2.8. Rizikos valdymo perspektyvos

Planuojami rizikos valdymo pakeitimai

Bendrovė nuolat gerina savo rizikos valdymo struktūrą, sistemas ir procesus, tobulina Bendrovės valdymą. Šis darbas yra grindžiamas vidaus poreikiais ir priežiūros reikalavimais, kurių svarbiausi yra išdėstyti direktyvoje „Mokumas II“. Bendrovė nuolat dirba siekdama pagerinti vidinę kontrolę, pagrindinius procesus ir sistemas, taip pat stebi ir analizuoja poveikį, kurį daro pokyčiai išorinėje Bendrovės veiklos aplinkoje, kad sumažintų operacinės rizikos poveikį.

Pasirengimas vykdyti direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus

2009 m. balandžio mėn. Europos Parlamentas priėmė pagrindų direktyvą „Mokumas II“. 2013 m. rugsėjo 27 d. Europos Draudimo ir profesinių pensijų institucija (angl. *European Insurance and Occupational Pension Authority*, EIOPA) paskelbė galutinę savo rekomendacijų dėl direktyvos „Mokumas II“ parengimo redakciją. Estijos Finansų institucijų priežiūros

agentūra ketina nuo 2014 m. pradėti vykdyti visas EIOPA rekomendacijas.

Naujo ekonomine rizika paremto mokumo režimo įvedimu siekiama padidinti draudimo ir perdraudimo rinkos integraciją, sustiprinti draudėjų ir naudos gavėjų apsaugą, pagerinti ES draudikų ir perdraudikų konkurencingumą tarptautinėje rinkoje bei paskatinti geresnę reguliavimą.

Direktyvos „Mokumas II“ tikslas, susijęs su norminiais kapitalo pakankamumo reikalavimais, yra toks, kad tokie reikalavimai labiau atitiktų kiekvienos bendrovės konkretų rizikos profilį lyginant su esamais „Mokumas I“ reikalavimais. Jei šis tikslas bus pasiektas, tai paskatins bendrovės sutelkti dėmesį į protingą rizikos valdymą ir vidaus kontrolės procedūras ir tuo įskiepyt rizikos suvokimą visoje organizacijoje.

Bendrovė ruošiasi direktyvos „Mokumas II“ reikalavimų įgyvendinimui ir nuolat stebi, kaip rengiama ši direktyva. Imtasi parengiamųjų veiksmų siekiant užtikrinti, kad direktyvos „Mokumas II“ reikalavimai bus įgyvendinti laiku. Tai apima bendrovės grynųjų pinigų srautų modeliavimą statistinių duomenų programinėje įrangoje „Moses“. Darbai bus tęsiami ateinančiais metais.

3. Finansinių ataskaitų komentarai

3.1. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Indėliai bankuose	307	306
Iš viso	307	306

3.2. Finansinės priemonės

3.2.1. Investicijos, išskyrus investicijas pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis

Šios investicijos padengia visus įsipareigojimus, išskyrus įsipareigojimus pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, kai riziką prisiima draudėjas. Tai reiškia, kad šios investicijos padengia nuosavą kapitalą ir kitus finansinius įsipareigojimus (nurodytus 2.3 komentare).

Investicijų struktūra pagal klases:

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	1 577	1 237
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai, iš jų:	24 924	26 373
<i>Kintamos palūkanų normos skolos priemonės</i>	6 266	9 388
<i>Pastovios palūkanų normos skolos priemonės (2,25–7,92%)</i>	17 450	16 645
<i>Diskontuotos obligacijos</i>	1 208	0 340
Iš viso	26 501	27 610

3.2.2. Investicijos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis

Investicijos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis padengia finansinius įsipareigojimus ta dalimi, kuria investavimo riziką prisiima draudėjas. Atlikdama savo įsipareigojimus, susijusius su turto valdymo sutarčių investicinio portfelio valdymu, Bendrovė naudoja bendrovės „Mandatum Life Insurance Company Limited“ (toliau – „Mandatum Life Finland“) paslaugomis. „Mandatum Life Finland“ ir Bendrovė yra sudariusios kapitalo išpirkimo sutartį. Pagal šią sutartį, „Mandatum Life Finland“ teikia klientams turto valdymo paslaugas ir klientai gali pasirinkti turto valdymo paslaugas pagal savo investicinio gyvybės draudimo sutartis ir investicinius krepšelius, siūlomus įprastiniams investicinio gyvybės draudimo klientams. Bendrovė turi reikalavimo teisę į bendrovės „Mandatum Life Finland“ balansinį turtą. Pinigai, kurie dengia investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus, saugomi klientų vardu ir bus investuoti investicinius fondus.

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Investicinių fondų vienetai	66 160	67 287
Akcijos	225	186
Terminuoti indėliai	0	386
Grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus	1 329	1 200
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su bendrove „Mandatum Life Finland“	74 412	66 057
Iš viso	142 126	135 116

3.2.3. Finansinis turtas tikrąja verte, apskaitomas pelno (nuostolių) ataskaitoje

Tūkstančiais eurų	Tikroji vertė 2013-12-31	Balansinė vertė 2013-12-31	Tikroji vertė 2012-12-31	Balansinė vertė 2012-12-31
Finansinis turtas				
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	1 577	1 577	1 237	1 237
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	66 160	66 160	67 287	67 287
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su bendrove „Mandatum Life Finland“	74 412	74 412	66 057	66 057
Akcijos investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	225	225	186	186
Obligacijos ir kt. fiksuotojo pajamingumo VP	24 924	24 924	26 373	26 373
Iš viso	167 298	167 298	161 140	161 140
Finansiniai įsipareigojimai				
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis	109 088	109 088	107 152	107 152
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	33 037	33 037	27 964	27 964
Iš viso	142 125	142 125	135 116	135 116

Pirmiau pateiktoje lentelėje parodomos sumos, apskaitomos tikrąja verte kaip pelnas (nuostoliai) ir nurodomos kaip tokios jas pripažinus pirmą kartą. Vertybinių popierių tikroji vertė yra paremta veikiančioje rinkoje skelbiamomis kainomis pagal dokumentuose pateiktą rizikos valdymo ir investavimo strategiją. Sukauptos palūkanų pajamos apskaitomos kaip finansinis turtas.

Vadovų vertinimu, pinigų ir pinigų ekvivalentų, su draudimo veikla susijusių ir kitokių gautinų sumų, sukauptų pajamų ir iš anksto apmokėtų išlaidų, pagal draudimo sutartis mokėtinų sumų ir sukautų išlaidų, o taip pat atidėtųjų pajamų vertės yra panašios į jų balansinės vertes – taip yra iš esmės dėl to, kad šių sumų terminas yra trumpalaikis. Balansinė vertė yra pagrįstai artima tikrajai vertei.

Buvo nustatyta, kad nuosava įsipareigojimų nevykdymo rizika 2013-12-31 buvo nereikšminga.

Tikrąja verte vertinamos finansinės priemonės suskirstytos į tris hierarchinius lygmenis, atsižvelgiant žemiausią duomenų, turinčių įtakos visos tikrosios vertės apskaičiavimui lygį:

1-ame lygmenyje priemonės vertinimas paremtas veikiančioje rinkoje skelbiamomis tapataus turto arba įsipareigojimų kainomis. 2-ame lygmenyje vertinant priemonę naudojami įvesties duomenys taip pat apima kitokias sudedamąsias dalis nei paskelbtos turto arba įsipareigojimų kainos, kurias galima tiesiogiai arba netiesiogiai užfiksuoti, naudojant vertinimo technikas. 3-ame lygmenyje priemonės vertinimas paremtas kitais įvesties duomenimis nei pastebimi rinkos duomenys.

Periodiška turto ir įsipareigojimų tikroji vertė, 2013-12-31

Tūkstančiais eurų	1 lygmuo	2 lygmuo	3 lygmuo	Visa tikroji vertė
Finansinis turtas				
Su investicine veikla susijusios ir kitokios gautinos sumos	0	258	0	258
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	1 577	0	0	1 577
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	0	65 689	471	66 160
Akcijos investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	225	0	0	225
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su bendrove „Mandatum Life Finland“	4 557	67 805	2 050	74 412
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	0	24 924	0	24 924
Iš viso	6 359	158 676	2 521	167 556
Finansiniai įsipareigojimai				
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis	225	107 073	471	107 769
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	4 557	26 421	2 050	33 028
Iš viso	4 782	133 494	2 521	140 797

Periodiška turto ir įsipareigojimų tikroji vertė, 2012-12-31

Tūkstančiais eurų	1 lygmuo	2 lygmuo	3 lygmuo	Visa tikroji vertė
Finansinis turtas				
Su investicine veikla susijusios ir kitokios gautinos sumos	0	339	0	339
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	1 237	0	0	1 237
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	0	66 794	493	67 287
Akcijos investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	186	0	0	186
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su bendrove „Mandatum Life Finland“	2 705	61 554	1 798	66 057
Obligacijos ir kt. pastoviųjų pajamų vertybiniai popieriai	0	26 373	0	26 373
Iš viso	4 128	155 060	2 291	161 479
Finansiniai įsipareigojimai				
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis	186	105 248	493	105 927
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	2 704	23 100	1 798	27 602
Iš viso	2 890	128 348	2 291	133 529

3 lygmeniui priskirtų finansinių priemonių suma neturi esminės reikšmės. „Mandatum Life“ neprisiima jokios investicinės rizikos, kadangi finansinės priemonės yra susijusios su investiciniu gyvybės draudimu.

3 lygio finansinių instrumentų, vertinamų tikrąja verte, apyvartos suderinimas

Tūkstančiais eurų	2013 m. sausio 1 d.	Visas pelnas / (-nuostolis), užfiksuotas pajamų ataskaitoje	Pirkimai	Pardavimai	Šiam lygiui priskirtos sumos	2013 m. gruodžio 31 d.
Finansinis turtas						
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	493	-188	10 851	-10 685	0	471
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su bendrove „Mandatum Life Finland“	1 798	-1 693	1 263	-120	802	2 050
Iš viso	2 291	-1 881	12 114	-10 805	802	2 521
Finansiniai įsipareigojimai						
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis	493	-188	10 851	-10 684	0	471
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	1 798	-1 693	1 263	-120	802	2 050
Iš viso	2 291	-1 830	12 114	-10 805	802	2 521

Vadovams nėra žinoma jokių esminių pokyčių, susijusių su prielaidomis, kuriomis remiantis vertintos 3 lygmens investicijos. „Mandatum Life“ neprisiima jokios investicinės rizikos, kadangi finansinės priemonės yra susijusios su investiciniu gyvybės draudimu.

Ataskaitiniu laikotarpiu, pasibaigusiu 2013 m. gruodžio 31 d., tikrąja verte apskaitomų investicijų suma, iš 1 lygmens priskirta 3 lygmeniui sudarė 80 tūkst. eurų, o iš 2 lygmens – 3 lygmeniui – 722 tūkst. eurų. Tai yra finansinių sunkumų patiriančių, restruktūrizuojamų bendrovių finansinės priemonės, kuriomis nėra prekiaujama veikiančioje rinkoje arba iš naujo įvertintos nuosavybės priemonės, kurių kaina rinkose neskelbiama.

3 lygio finansinių instrumentų, vertinamų tikrąja verte, apyvartos suderinimas

Tūkstančiais eurų	2013 m. sausio 1 d.	Visas pelnas / (-nuostolis), užfiksuotas pajamų ataskaitoje	Pirkimai	Pardavimai	2013 m. gruodžio 31 d.
Finansinis turtas					
Investicinių fondų vienetai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	1 794	-253	15 370	-16 418	493
Finansinis turtas pagal kapitalo išpirkimo sutartį, sudarytą su bendrove „Mandatum Life Finland“	1 620	77	103	-2	1 798
Iš viso	3 414	-176	15 473	-16 420	2 291
Finansiniai įsipareigojimai					
Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis	1 794	-253	15 370	-16 418	493
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis	1 620	77	103	-2	1 798
Iš viso	3 414	-176	15 473	-16 420	2 291

3.3. Finansinis turtas, apskaitomas pagal amortizuotąją savikainą

3.3.1. Finansinės priemonės, apskaitomos pagal amortizuotąją savikainą

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Grynieji pinigai, dengiantys investicinio gyvybės draudimo finansinius įsipareigojimus	1 329	1 200
Terminuotieji indėliai investicinio gyvybės draudimo sutartims padengti	0	386
Iš viso	1 329	1 586

3.3.2. Su draudimo veikla susijusios ir kitokios gautinos sumos

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Iš tiesioginės draudimo veiklos gautinos sumos	19	24
Gautinos sumos, susijusios su persidraudimu	191	186
Iš prekybos VP gautinos sumos	30	116
Kitos gautinos sumos	18	13
Iš viso	258	339

3.3.3. Sukauptos pajamos ir iš anksto sumokėtos išlaidos

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Sukauptos pajamos	289	338
Iš anksto sumokėtos išlaidos	167	154
Iš viso	456	492

3.4. Nekilnojamasis turtas, įrenginiai ir įranga

Tūkstančiais eurų	Įsigijimo savikaina	Sukauptas nusidėvėjimas	Balansinė vertė
2011-12-31	383	-244	139
Nusidėvėjimas	0	-53	-53
2012-12-31	383	-297	86
Įsigijimai	4	0	4
Nurašymai	-7	7	0
Nusidėvėjimas	0	-43	-43
2013-12-31	380	-333	47

Įrangą sudaro IT įranga ir baldai.

3.5. Nematerialusis turtas

Tūkstančiais eurų	Įsigijimo savikaina	Sukauptas nusidėvėjimas	Balansinė vertė
2011-12-31	1 521	-654	867
Įsigijimai	146	0	146
Nurašymai	-32	32	0
Nusidėvėjimas	0	-176	-176
2012-12-31	1 635	-798	837
Įsigijimai	92	0	92
Korekcijos dėl valiutos keitimo kurso	-6	1	-5
Nusidėvėjimas	0	-163	-163
2013-12-31	1 721	-960	761

3.6. Su draudimo veikla susijusios mokėtinos sumos

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Visos su tiesiogine draudimo veikla susijusios mokėtinos sumos, tarp jų:		
išmokos draudėjams	66	169
Su perdraudimo veikla susijusios mokėtinos sumos	109	107
Iš viso	175	276

3.7. Sukauptos išlaidos ir atidėtosios pajamos

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Įsipareigojimai darbuotojams	148	155
Įsipareigojimai tiekėjams	54	107
Kitokios sukauptos išlaidos ir atidėtosios pajamos	230	177
Mokestiniai įsipareigojimai, tarp jų:	132	118
gyventojų pajamų mokestis	68	47
socialinio draudimo įmokos	54	55
įmokos į garantinį fondą	4	5
finansuojamos pensijos	3	3
PVM	1	3
kitokie mokesčiai	2	5
Iš viso	564	557

3.8. Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo ir investicines sutartis

3.8.1. Visi finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis (3.8.3 komentaras)	109 088	107 152
Finansiniai įsipareigojimai pagal gyvybės draudimo sutartis su dalyvavimu pelne (3.8.5 komentaras)	3 797	4 392
Total	112 885	111 544

Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis vertinami tikrąja verte kaip pelnas (nuostoliai). Visi kiti įsipareigojimai yra įsipareigojimai, susiję su sutartimis su SDE. Vadovaudamasi 7 TFAS, Bendrovė neatskleidė įsipareigojimų pagal investavimo sutartis su SDE tikrosios vertės, kadangi SDE tikrosios vertės arba tikrosios vertės ribų neįmanoma patikimai nustatyti. Nėra jokios veikiančios tokių priemonių rinkos, kurioje būtų atsiskaitoma su draudėjais vykdant veiklą kaip įprasta.

Prielaidų, kuriomis remiamasi vertinant draudimo įsipareigojimus, pasikeitimai nurodyti 3.10 skyriuje.

3.8.2. Visi finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis (3.8.4 komentaras)	33 037	27 964
Total	33 037	27 964

Finansiniai įsipareigojimai pagal investicines sutartis vertinami tikrąja verte kaip pelnas (nuostoliai).

Prielaidų, kuriomis remiamasi vertinant draudimo įsipareigojimus, pasikeitimai nurodyti 3.10 skyriuje.

3.8.3. Finansiniai įsipareigojimai pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Sausio 1 d.	107 152	102 145
Gauta draudimo įmokų	18 850	18 608
Išmokėta išmokų	-16 541	-15 558
Atskaityta mokesčių (3.18 komentaras)	-2 154	-2 136
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.4 komentaras, 3.8.5 komentaras ir 3.9.2 komentaras)	-328	-4 677
Pokytis dėl vienetų kainų pokyčių ir kitų pasikeitimų (3.21 komentaras)	2 249	8 718
Koregavimas dėl užsienio valiutos keitimo kursų	-140	52
Gruodžio 31 d.	109 088	107 152

3.8.4. Finansiniai įsipareigojimai pagal investicijų sutartis

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Sausio 1 d.	27 964	15 406
Gauta draudimo įmokų	9 113	10 575
Išmokėta išmokų	-5 576	-3 859
Atskaityta mokesčių (3.18 komentaras)	-46	-41
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.3 komentaras, 3.8.5 komentaras ir 3.9.2 komentaras)	514	4 743
Pokytis dėl vienetų kainų pokyčių ir kitų pasikeitimų (3.21 komentaras)	1 146	1 120
Koregavimas dėl užsienio valiutos keitimo kursų	-78	20
Gruodžio 31 d.	33 037	27 964

3.8.5. Finansiniai įsipareigojimai pagal draudimo sutartis su dalyvavimu pelne

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Sausio 1 d.	4 392	4 585
Gauta draudimo įmokų	371	416
Išmokėta išmokų	-830	-610
Atskaityta mokesčių (3.18 komentaras)	-79	-72
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.3 komentaras, 3.8.5 komentaras ir 3.9.2 komentaras)	-177	-68
Garantuotos palūkanos, priemokos iš pelno ir kitokie pokyčiai	130	138
Koregavimas dėl užsienio valiutos keitimo kursų	-10	3
Gruodžio 31 d.	3 797	4 392

3.9. Draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir su jais susijęs perdraudimo turtas

3.9.1. Visi draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir su jais susijęs persidraudimo turtas

Tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Gyvybės draudimo atidėjiniai	13 062	12 932
Numatomų išmokėjimų atidėjiniai	318	590
Visi draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai	13 380	13 522
Perdraudikų dalis techninių atidėjinių sumoje	53	56
Visi draudimo sutarčių techniniai atidėjiniai ir su jais susijęs persidraudimo turtas	13 327	13 466

Prielaidų, kuriomis remiamasi vertinant draudimo įsipareigojimus, pasikeitimai nurodyti 3.10 komentare.

3.9.2. Gyvybės draudimo atidėjiniai

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Sausio 1 d.	12 932	14 093
Pasirašytų įmokų suma	3 651	3 805
Draudimo išmokos	-2 005	-2 905
Produktų priskyrimo koregavimas arba perrašymai tarp draudimo techninių įsipareigojimų ir finansinių įsipareigojimų (3.8.3 komentaras, 3.8.54 komentaras ir 3.8.5 komentaras)	-8	2
Kiti vertės pokyčiai (įskaitant mokesčius, rizikos įmokas ir palūkanas, korekcijas dėl užsienio valiutos keitimo kursų)	-1 508	-2 063
Gruodžio 31 d.	13 062	12 932

3.9.3. Numatomų išmokėjimų atidėjiniai

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Sausio 1 d.	590	309
Per metus išmokėta išmokų	-2 005	-2 905
Kiti numatomų išmokėjimų atidėjinių vertės pokyčiai (įskaitant korekcijas dėl užsienio valiutos keitimo kursų)	1 733	3 186
Gruodžio 31 d.	318	590
Perdraudikams tenkanti numatomų išmokėjimų atidėjinių dalis	53	56

3.10. Prielaidų, susijusių su draudimo techniniais atidėjiniais ir finansiniais įsipareigojimais, pokyčiai

Prielaidų, naudojamų skaičiuojant atitinkamus draudimo techninius atidėjinius ir įsipareigojimus, pokyčiai buvo tokie:

– Numatomų išmokėjimų atidėjiniai apima dvi sritis: žalos, kurios jau patirtos, bet apie kurias dar nepranešta (angl. *incurred but unreported claims*, IBNR), ir įvertintos numatomos sąnaudos, kurios vertinamos naudojantis prielaidomis (tūkst. eurų).

Nesumokėtų išmokų atidėjiniai	Suma	Dalis
Įvykusios žinomos žalos, už kurias draudimo išmokos dar neišmokėtos, ir pradėtos mokėti išmokos (pvz., išmokos suėjus sutarties terminui arba nutraukus sutartį)	201	63%
IBNR	99	31%
Prognozuojamos išlaidos	18	6%
Iš viso	318	100%

Nustatant prielaidas dėl IBNR, poveikiui atidėjinio sumai apskaičiuoti naudojama turima naujausia statistine informacija, tokia kaip laiko tarpas tarp faktiškai patirtos žalos ir pranešimo apie patirtą žalą gavimo. Kai kurių papildomų draudimo apsaugų atveju, taip pat naudojami labiau apytiksliai metodai, pavyzdžiui, įmokų sumos procentinė dalis.

Nustatant prielaidas dėl numatomų sąnaudų, naudojama turima naujausia statistine informacija apie faktines išlaidas dėl praityje patirtų žalų, priskirtas tokioms žaloms.

2013 m. Bendrovė pakeitė atidėjinių sudarymo principus, taikomus gyvybės draudimo sutartims, pagal kurias, apdraustajam mirus iki nustatyto termino, mokamos fiksuotos išmokos, o draudikas yra atsakingas už nuostolius, net ir pasibaigus sutarties galiojimui (angl. *level term life run-off contract*). Pakeitimai buvo padaryti, siekiant suvienodinti metodiką, taikomą visų kartų gyvybės draudimo sutartims, pagal kurias išmokos mokamos apdraustajam mirus iki

nustatyto termino visose šalyse. Draudimo techniniams atidėjiniams skaičiuoti naudojamos tos pačios taisyklės, kurios yra aprašytos 0 komentare; buvo pakeistos prielaidos (pvz., dėl mirtingumo, išlaidų ir palūkanų normų). Perskaičiuoti rezervai (32,3 tūkst. eurų) tapo 58,6 tūkst. eurų mažesni nei iki perskaičiavimo (90,9 tūkst. eurų). Pasikeitus metodikai, Bendrovė uždirbo vienkartinio 58,6 tūkst. eurų pelno.

Bendrovėje nebuvo jokių kitų reikšmingų arba esminių prielaidų, naudojamų draudimo techniniams atidėjiniams ir finansiniams įsipareigojimams įvertinti, pasikeitimų.

3.11. Įsipareigojimų pakankamumo testas

Pagrindinės prielaidos, kuriomis remdamasi bendrovė atlieka atidėjinių pakankamumo testą yra šios:

Mirtingumo tendencijos. Buvo naudojamosi Baltijos šalių statistikos tarnybų ir „Eurostat“ pateikta 2010–2012 m. oficialia gyventojų mirtingumo statistika, bazinis mirtingumas paskaičiuotas kaip šių trijų metų vidurkis. Sudarant sutartis, daroma prielaida, kad bazinis mirtingumas pirmaisiais draudimo metais turėtų sumažėti 50 proc., o iki šeštųjų metų šis efektas mažės tiesiniu principu iki 25 proc.

Sutarčių nutraukimas prieš terminą. Čia remiamasi Bendrovės surinkta paskiausia statistine informacija, kuri koreguojama, atsižvelgiant į numatomas būsimas tendencijas, Bendrovės veiklą ir taikomą strategiją. Nutraukiamų sutarčių koeficientas Estijoje sudaro nuo 1,0% iki 25% Estijoje, Latvijoje – nuo 2,0% iki 25 % ir Lietuvoje – nuo 3% iki 25%, priklausomai nuo produkto, šalies ir metų, kuriais galioja draudimo apsauga. Nutraukiamų sutarčių koeficientas parodo, kiek sutarčių iš tų, kurios galioja, bus nutrauktos per metus. Taip pat, kai kurioms sutarčių grupėms buvo nustatytos prielaidos dėl dalinio sutarčių nutraukimo.

Diskonto norma. Bendrovė naudoja tą pačią diskonto normą, kaip ir jos pagrindinė bendrovė „Mandatum Life Finland“. Pajamingumo kreivei naudojama indėlių eurais apskaitos sandorių norma, apskaičiuojama indėlių eurais normos ir apskaitos sandorių eurais normos pagrindu. Normos siekia nuo -0,21% iki 2,85%, priklausomai nuo termino (skaičiuojama ne ilgesniam nei trisdešimties metų terminui).

Išlaidų lygis ir infliacija. Čia remiamasi Bendrovės surinkta statistine informacija, kuri koreguojama, atsižvelgiant į numatomas būsimas tendencijas, Bendrovės veiklą ir taikomą strategiją. Prielaidoje dėl infliacijos imta standartinė 3 % norma.

Testai parodo, ar įsipareigojimai, apskaičiuoti remiantis būsimais pinigų srautais, yra didesni už įsipareigojimus, apskaičiuotus pagal dabartinę metodiką. Testo būdu apskaičiuoti įsipareigojimai reiškia diskontuotą būsimų išmokų pagal draudimo sutartį vertę (draudimo išmokos, išlaidos), atėmus būsimų draudimo įmokų, gautinų iš draudėjų, diskontuotą vertę. Atliekant testą, neatsižvelgiama į būsimus sutarties pokyčius.

Įsipareigojimų pakankamumo testas atliekamas daugumai sutarčių; į atidėjinių pakankamumo testą neįtrauktos tik kelios sutartys. Įsipareigojimų pakankamumo testo metu atsižvelgiama tik į galiojančias sutartis, todėl šis testas nesumokėtų išmokų atidėjiniams netaikomas.

Remiantis įsipareigojimų pakankamumo testo rezultatais, bendra Bendrovės įsipareigojimų suma pagal draudimo sutartis yra pakankama.

Bendrovė nustatė keletą prielaidų, kurios naudojamos jautrumui skaičiuoti, verčių – rezultatai skaičiuojami kiekvienai prielaidai atskirai, kiekvieną pagrindinę prielaidą pakeičiant tris kartus.

Jautrumo analizės tikslas yra pripažinti, kiek įsipareigojimai jautrūs prielaidų pokyčiams, todėl siekiama įvertinti, kaip aplinkybių pasikeitimas gali įtakoti Bendrovės įsipareigojimus. Įsipareigojimai labiausiai keičiasi, pakeitus prielaidas dėl numatomų sąnaudų, sutarčių nutraukimo prieš terminą lygio ir mirtingumo, taip pat pakeitus numatomą infliaciją ir pajamingumo kreivę.

- Jei sąnaudos būtų 1,5 karto didesnės, įsipareigojimai būtų beveik 8,6% didesni, tuo tarpu jei sąnaudos būtų 1,2 karto mažesnės nei tikėtasi, tuomet reikalingi įsipareigojimai būtų 2,9% mažesni.
- Jei mirtingumas būtų dvigubai didesnis, tuomet įsipareigojimai būtų 6,6% didesni, tuo tarpu jei mirtingumas būtų du kartus mažesnis nei tikėtasi, įsipareigojimai sumažėtų 3,7%.
- Jei sutarčių nutraukimo prieš terminą lygis būtų dvigubai didesnis, tuomet įsipareigojimai išaugtų 4,5% lyginant su pradinėmis prielaidomis, tuo tarpu jei sutarčių nutraukimo prieš terminą lygis būtų 1,5 karto mažesnis nei tikėtasi, įsipareigojimai sumažėtų 2,3%.

Jokie analizuoti scenarijai nerodo, kad Bendrovėje egzistuotų trūkumų.

Visi šie jautrumo rodikliai skaičiuojami atskirai ir netaikomi kartu tuo pačiu metu. Prielaidų koreliacija turės reikšmingos įtakos nustatant įsipareigojimus, tačiau siekiant parodyti prielaidų pokyčių įtaką, prielaidas reikėjo keisti individualiai.

3.12. Savininkų nuosavybė

2013 m. gruodžio 31 d. akcijų skaičius buvo 5 500 (2012-12-31 – 5 500).

2013 m. gruodžio 31 d. Bendrovės akcinį kapitalą sudarė 3 516 tūkst. eurų, o Bendrovės savininkų nuosavybė iš viso buvo lygi 10 572 (11 083) tūkst. eurų.

Bendrovės įstatuose numatyta mažiausia Bendrovės akcinio kapitalo suma yra 1 278 400 eurų, didžiausia – 5 113 600 eurų.

Galimi pelno mokesčio įsipareigojimai

2013 m. gruodžio 31 d. Bendrovės nepaskirstytasis pelnas sudarė 3 285 (3 841) tūkst. eurų. Maksimalus pelno mokesčio įsipareigojimas, susijęs su dividendų išmokėjimu iš nepaskirstyto pelno, yra 690 tūkst. eurų. Todėl bendrovė gali išmokėti 2 595 tūkst. eurų grynąjį dividendų.

3.13. Pasirašytų įmokų suma

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Rizikos produktai	430	368
Tradiciniai kaupiamieji produktai	1 271	1 512
Universalūs gyvybės draudimo produktai	66	75
Investicinio gyvybės draudimo sutarčių rizikos įmokos	869	870
Papildomas draudimas	1 016	980
Iš viso	3 652	3 805

3.14. Grynosios pajamos iš perdraudimo veiklos

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Perdraudikams tenkanti pasirašytų premijų dalis	-431	-427
Perdraudikų dalis draudimo išmokose	94	62
Perdraudikų dalies techniniuose atidėjiniuose pokytis	-3	19
Persidraudimo komisiniai	175	178
Iš viso	-165	-168

3.15. Investicinės pajamos

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Palūkanos iš obligacijų ir kitų fiksuotojo pajamingumo VP	690	762
Dividendai	3	2
Palūkanos už likutį bankų sąskaitose	0	1
Iš viso	693	765

3.16. Tikrosios vertės prieauglis ir sumažėjimas

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Akcijos ir investicinių fondų vienetai	340	175
Obligacijos ir kt. fiksuotosios normos vertybiniai popieriai	-98	1,065
Iš viso	242	1,240

3.17. Realizuotasis pelnas ir nuostoliai

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Obligacijos ir kt. fiksuotosios normos vertybiniai popieriai	-26	-14
Iš viso	-26	-14

Pirmiau pateiktose lentelėse yra parodyti finansinio turto, apskaitomo pirminio priskyrimo metu nurodyta tikrąja verte pelno (nuostolio) ataskaitoje rezultatai.

3.18. Pajamos iš mokesčių

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Įsigijimo mokesčiai	395	372
Pratęsimo mokesčiai	1 759	1 730
Termino pasibaigimo ir nutraukimo mokesčiai	121	141
Kiti mokesčiai	4	6
Iš viso	2 279	2 249

3.19. Kitokios pajamos

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Tarpininkavimo komisiniai už fondų vienetus	1 237	1 191
Pardavimo komisiniai pagal kitas draudimo sutartis	0	1
Kitokios pajamos (iš materialiojo turto pardavimo, valiutos keitimo kursų)	15	3
Iš viso	1 252	1 195

3.20. Grynosios draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Žalos ir išmokos pasibaigus sutarčiai	-1 600	-2 370
Išperkamosios sumos	-405	-535
Žalų sureguliuavimo išlaidos (3.22 komentaras)	-282	-269
Visos draudimo išmokos ir žalų sureguliuavimo išlaidos	-2 287	-3 174
Perdraudikams tenkanti sumokėtų išmokų dalis	94	62
Visos sumokėtos draudimo išmokos ir žalų sureguliuavimo išlaidos, išskyrus perdraudimo dalį	-2 193	-3 112
Gyvybės draudimo atidėjinių padidėjimas	-147	1 166
Numatomų išmokėjimų atidėjinių padidėjimas	273	-281
Visas draudimo techninių atidėjinių padidėjimas	126	885
Perdraudikų dalies techniniuose atidėjiniuose pokytis	-3	19
Visas draudimo techninių atidėjinių padidėjimas, išskyrus persidraudimo dalį	123	904
Grynosios draudimo išmokos ir techninių atidėjinių pokytis	-2 070	-2 208

3.21. Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų ir turto vertės pokytis

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Investicinio gyvybės draudimo finansinių įsipareigojimų pokytis dėl vienetų kainų pokyčių ir kitų pasikeitimų (3.8.3 komentaras, 3.8.4 komentaras)	-3 395	-9 838
Investicijų, sietinų su gyvybės draudimo sutartimis, vertės pokytis	3 305	9 751
Iš viso	-90	-87

3.22. Išlaidos

Išlaidų struktūra pagal šaltinius:

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Darbuotojų išlaidos	3 750	3 739
Komisinis atlyginimas tarpininkams	432	253
Patalpų išlaidos	608	609
Biuro išlaidos	140	182
Nusidėvėjimas	207	229
Kitos išlaidos	1 202	1 024
Iš viso	6 339	6 036

Išlaidų struktūra pagal gyvavimo ciklą:

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Įsigijimo išlaidos	3 455	3 075
Administracinės išlaidos	2 477	2 553
Žalų sureguliuavimo išlaidos	282	269
Investicinės išlaidos	125	139
Iš viso	6 339	6 036

3.23. Pelno mokesčiai

Tūkstančiais eurų	Latvija	Lietuva	Estija	Iš viso
Grynasis apmokestinamas pelnas	-724	909	-696	-511
Pelno mokesčio tarifas	15%	15%		
Apskaičiuotas pelno mokestis	-109	136	0	27
Mokesčio padidėjimas ar sumažėjimas dėl:				
neleidžiamų atskaitymų	117	320	0	437
neapmokestinamųjų pajamų	0	-416	0	-416
Pripažintas atidėtųjų mokesčių turtas	0	0	0	0
Nepripažintas atidėtųjų mokesčių turtas	-8	-40	0	-48
Einamųjų metų pelno mokestis	0	0	0	0
Visas pelno mokestis	0	0	0	0

Atidėtojo pelno mokesčio turto skaičiavimas

Eurais

Atidėtųjų mokesčių paskaičiavimas	Atidėtųjų mokesčių turtas (įsipareigojimai)		
	2013 m.		
	Laikini skirtumai	Koeficientas	Mokestis
Mokestiniai nuostoliai	13 900 025	15%	2 085 004
Nepripažintas atidėtojo mokesčių turtas, susijęs su sukauptais mokestiniais nuostoliais	-13 204 937	15%	-1 980 741
Pripažintas atidėtųjų mokesčių turtas	695 088	15%	104 263

3.24. Veiklos nuoma

Bendrovė nuomojasi patalpas, automobilius ir IT įrangą pagal veiklos nuomos sutartis. Nuomos mokesčiai pripažįstami sąnaudomis tą laikotarpį, kuriuo jie mokami.

Tūkstančiais eurų	2013 m.	2012 m.
Patalpos	462	475
Automobiliai	80	120
IT įranga	8	3
Iš viso	550	598

2013 m. gruodžio 31 d. apskaičiuoti būsimi minimalūs įsipareigojimai pagal nuomos sutartis, kurios negali būti nutrauktos yra tokie:

Mokėtini per vienerius metus	144
Ilgiau nei per vienerius, bet ne ilgiau kaip per penkerius metus	115
Iš viso	259

3.25. Sandoriai su susijusiosiomis šalimis

3.25.1. Sandoriai su Valdybos ir Stebėtojų tarybos nariais

Stebėtojų tarybos nariams atlyginimas už veiklą Taryboje ar išmokos atsistatydinus iš Tarybos narių nemokamos. Valdybos nariams pagal paslaugų teikimo sutartis 2013 m. išmokėta iš viso 376 tūkst. eurų (2012 m. – 594 tūkst. eurų), įskaitant su atlyginimu susijusius mokesčius. Papildomas atlygis iš darbo Bendrovėje išėjusiems Valdybos nariams mokamas nebuvo. Valdybos nariai papildomai buvo sumokėta 24 tūkst. eurų pagal Bendrovės ilgalaikį motyvacinį darbuotojų skatinimo planą, įskaitant mokesčius nuo darbo užmokesčio.

2013 m. gruodžio 31 d. sutartyse numatyta didžiausia išmokų nutraukiant darbo santykius suma yra 155 tūkst. eurų.

3.25.2. Kitokie sandoriai su susijusiosiomis šalimis

TURTAS, tūkstančiais eurų	2013-12-31	2012-12-31
Pinigai ir pinigų ekvivalentai		
„Nordea Bank Finland Plc“ (su bendrove „Sampo plc“ susijusi bendrovė)	12	14
Pagal perdraudimo sutartis gautinos sumos		
„Mandatum Life Insurance Company Limited“ (pagrindinė įmonė)	244	241
Finansinis turtas		
Finansinis turtas, užregistruotas tikrąja verte PNA		
„Mandatum Life Insurance Company Limited“ (pagrindinė įmonė)	74 412	66 057
Kitokios gautinos sumos		
„Mandatum Life Insurance Company Limited“ (pagrindinė įmonė)	25	56
Sukauptos pajamos ir iš anksto sumokėtos išlaidos		
„If P&C Insurance Company Ltd“ (konsoliduojamos grupės bendrovė)	6	5
„Mandatum Life Insurance Company Limited“ (pagrindinė įmonė)	104	171

ĪSIPAREIGOJIMAI, tūkstančiais eurų **2013-12-31**   2012-12-31

Pagal draudimo sutartis mokėtinos sumas

„Mandatam Life Insurance Company Limited“ (pagrindinė īmonē)	109	107
--	-----	-----

Sukauptos īslaidos ir atidētosias pajamas

„Sampo plc“ (galutinē pagrindinē īmonē)	16	17
---	----	----

„If P&C Insurance Company Ltd“ (konsoliduojamos grupēs bendrovē)	2	2
--	---	---

PAJAMŪ ATASKAITA, tūkstančiais eurų **2013 m.**   2012 m.

Īmokos, perleistos perdraudikams

„Mandatam Life Insurance Company Limited“ (pagrindinė īmonē)	430	427
--	-----	-----

Perdraudimo komisiniai

„Mandatam Life Insurance Company Limited“ (pagrindinė īmonē)	175	178
--	-----	-----

Kitokios pajamas

„If P&C Insurance Company Ltd“ (konsoliduojamos grupēs bendrovē)	0	1
--	---	---

„Mandatam Life Insurance Company Limited“ (pagrindinė īmonē)	564	533
--	-----	-----

Perdraudikams tenkanti draudimo īsmokų ir atidējinių pokyčio dalis

„Mandatam Life Insurance Company Limited“ (pagrindinė īmonē)	91	81
--	----	----

Īslaidos

Komisinis atlyginimas tarpininkams

„If P&C Insurance Company Ltd“ (konsoliduojamos grupēs bendrovē)	3	3
--	---	---

Transporto īslaidos

„If P&C Insurance Company Ltd“ (konsoliduojamos grupēs bendrovē)	12	16
--	----	----

„Nordea Bank Finland Plc“ (su bendrove „Sampo plc“ susijusi bendrovē)	20	34
---	----	----

Kitokios īslaidos

„Mandatam Life Insurance Company Limited“ (pagrindinė īmonē)	70	34
--	----	----

„If P&C Insurance Company Ltd“ (konsoliduojamos grupēs bendrovē)	35	31
--	----	----

„Nordea Bank Finland Plc“ (su bendrove „Sampo plc“ susijusi bendrovē)	2	0
---	---	---

„Sampo plc“ (galutinē pagrindinē īmonē)	64	67
---	----	----

3.26. Įvykiai po ataskaitos sudarymo datos

2014 m. sausio 1 d. Latvija įstojo į euro zoną ir Latvijos latą (LVL) pakeitė euras (EUR). Atitinkamai, Bendrovė savo apskaitos duomenis perskaičiavo eurais. Nuo 2014 m. finansinės ataskaitos bus rengiamos eurais.

Rengiant lyginamuosius duomenis, bus vadovaujama oficialiu valiutos keitimo kursu, t. y. 0,7028 LVL = 1 EUR.

Šis įvykis neturėjo reikšmingos įtakos Bendrovės finansinėms ataskaitoms.

IV. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

/Logotipas: „Ernst & Young“/

Ernst & Young Baltic AS
Ravala 4 10143, Talinas, Estija
Tel.: +372 611 4610, faks.: +372 611 4611
Tallinn@ee.ey.com
www.ey.com/ee
Įmonės kodas 10877299
PVM kodas EE 100770654

„Ernst & Young Baltic AS“
Ravala 4 10143, Talinas, Estija
Tel.: +372 611 4610, faks.: +372 611 4611
Tallinn@ey.com
www.ey.com/ee
Įmonės kodas 10877299
PVM kodas EE 100770654

Originalaus teksto vertimas iš estų kalbos

NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS ATASKAITA

Bendrovės „Mandatum Life Insurance Baltic SE“ akcininkams

Mes patikrinome prie šios ataskaitos pridedamas bendrovės „Mandatum Life Insurance Baltic SE“ finansines ataskaitas, kurias sudaro 2013 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės ataskaita, bendrųjų pajamų ataskaita, nuosavo kapitalo pokyčių ir pinigų srautų ataskaitos už tą dieną pasibaigusius metus, taip pat reikšmingų apskaitos principų santrauka ir kitokia aiškinamoji informacija.

Vadovų atsakomybė už finansines ataskaitas

Vadovai atsako už šių finansinių ataskaitų parengimą ir tinkamą pateikimą pagal Europos Sąjungos patvirtintus Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus ir už vadovų nuožiūra nustatytas vidinės kontrolės procedūras, suteikiančias galimybę parengti finansines ataskaitas, kuriose nebūtų jokių esminių neteisingų pareiškimų, atsiradusių dėl sukčiavimo arba klaidos.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga yra pareikšti savo nuomonę apie šias finansines ataskaitas, remiantis mūsų atliktu auditu. Auditą atlikome pagal Tarptautinius audito standartus (Estija). Šie standartai reikalauja, kad laikytumėmės etikos reikalavimų, planuotume ir atliktume auditą taip, kad gautume pakankamai įrodymų dėl to, ar finansinėse ataskaitose nėra jokių esminių neteisingų pareiškimų.

Audito metu atliekamos procedūros, kuriomis siekiama gauti audito įrodymus apie finansinėse ataskaitose nurodytas sumas ir atskleistą informaciją. Procedūros parenkamos auditoriaus sprendimu, įskaitant esminių neteisingų pareiškimų, galinčių atsirasti finansinėse ataskaitose dėl sukčiavimo arba klaidos, rizikos vertinimą. Atlikdamas tokius rizikos vertinimus, auditorius vertina, ar vidinė kontrolė užtikrina, kad įmonė parengs ir tinkamai pateiks finansines ataskaitas, kad galima būtų planuoti tokias audito procedūras, kurios bus tinkamos esamomis aplinkybėmis. Tačiau tokių veiksmų tikslas nėra pareikšti nuomonę apie įmonės vidinės kontrolės veiksmingumą. Audito metu taip pat vertinamas taikytų apskaitos politikos gairių tinkamumas bei tai, ar vadovų prognozės apskaitos tikslais yra pagrįstos bei vertinamas bendras finansinių ataskaitų pateikimas.

Manome, kad mūsų gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad galėtume jais remtis, pateikdami savo audito išvadą.

Išvada

Mūsų nuomone, finansinės ataskaitos visais esminiais atžvilgiais tinkamai atspindi bendrovės „Mandatum Life Insurance Baltic SE“ finansinę padėtį 2013 m. gruodžio 31 d., taip pat jos finansinius rezultatus pinigų srautus tą dieną pasibaigusiais metais ir atitinka Europos Sąjungos patvirtintus Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus.

Talinas, 2014 m. kovo 4 d.

/Parašas/

Ivar Kiiigemägi
Įgaliotojo auditoriaus numeris 527
„Ernst & Young Baltic AS“

/Parašas/

Tiina Somer
Įgalioto auditoriaus Nr. 441

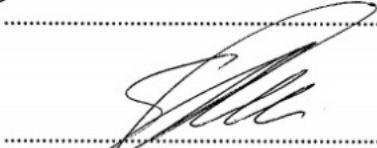
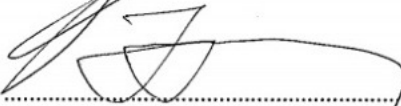
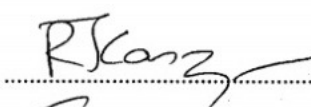
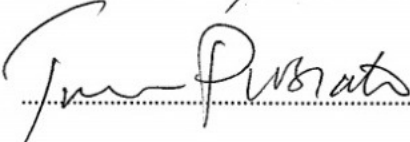
Audito ģimnēs registrācijas numeris 58

V. Pasiūlymas dėl nuostolio padengimo

Bendrovės nepaskirstytas pelnas:

2013 m. grynasis nuostolis -511 593 eurai
Visas nepaskirstytasis pelnas 3 285 611 euras

Valdyba siūlo padengti nuostolį iš nepaskirstytojo pelno.

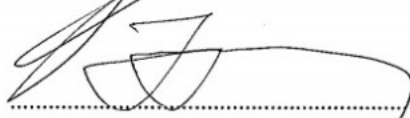

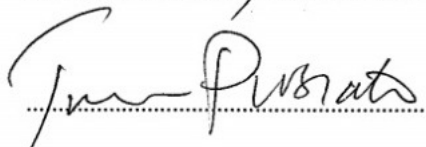
Imre Madison	Valdybos narys		.....04.03.2014
Erkki Sadam	Valdybos narys		.....04.03.2014
Ilona Stare	Valdybos narė		.....04.03.2014
Rasa Kasperaviciute	Valdybos narė		.....04.03.2014
Timo Pursiala	Valdybos narys		.....04.03.2014

VI. Parašai, kuriais Valdybos nariai pasirašo 2013 m. metinę ataskaitą

Bendrovės Valdyba patvirtino 2013 m. vadovų ataskaitą ir metinę finansinę ataskaitą.

Valdybos sudarytą metinę ataskaitą sudaro vadovų ataskaita, metinių finansinių ataskaitų rinkinys, pasiūlymas dėl pelno paskirstymo ir audito ataskaita. Bendrovės Stebėtojų taryba peržiūrėjo metinę atskaitomybę ir patvirtino ją kaip teiktiną visuotiniam akcininkų susirinkimui.

Imre Madison	Valdybos narys		.....04.03.2014
Erkki Sadam	Valdybos narys		.....04.03.2014
Ilona Stare	Valdybos narė		.....04.03.2014
Rasa Kasperaviciute	Valdybos narė		.....04.03.2014
Timo Pursiala	Valdybos narys		.....04.03.2014

VII.Pardavimų pajamos pagal EMTAK 2008

EMTAK	Ekonominės veiklos rūšis	Iš viso
65111	gyvybės draudimas	3 651 500 eurų

„MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE“

Registrācijas Prekybos registre Nr. 10561490

ADRESAS VIRU VÄLJAK 2. 10111 TALINAS

TEL. 681 2300, FAKS. 681 2399

E-PAŠTAS: info@mandatumlife.ee | tinklapis internete www.mandatumlife.ee